

PERIFÉRIE PUBLISHING

KNIHA SKUTKOV APOŠTOLOV

Katechéza pápeža Františka o Skutkoch apoštolov

WWW.OPUSDEI.SK

Obsah

Obsah	1
29. 05. 2019: Sv. Otec začal nový cyklus katechéz o Skutkoch apoštolov.....	4
12. 06. 2019: Pripočítali ho k jedenástim apoštolom ...	9
19. 06. 2019: Prosme Pána, aby nám dal zakúsiť nové Turíce.....	13
26. 06. 2019: Štyri črty prvokresťanského spoločenstva	17
07. 08. 2019: Vzývanie Mena, ktoré oslobodzuje živú a aktívnu prítomnosť	21
21. 08. 2019: Integrálna jednota v spoločenstve veriacich	26
28. 08. 2019: Postoj k chorým je kľúčová charakteristika Cirkvi	33
18. 09. 2019: Pretrvá len to, čo „prichádza zhora a nesie Boží podpis“	37
25. 09. 2019: Diakonát a mučeníctvo sv. Štefana	42
02. 10. 2019: Filip evanjelizuje vedený Duchom Svätým.....	47
09. 10. 2019: Šavlova premena Ježišovým dotykom priamo na telo.....	51
16. 10. 2019: Duch Svätý podnecuje v dejinách proces zbratania sa.....	55

23. 10. 2019: „Boh pohanom otvoril dvere viery“	58
30. 10. 2019: Kresťanská viera prichádza do Európy	62
06. 11. 2019: Pavol v aténskom areopágu ako stavitel' mostov.....	67
13. 11. 2019: Domáca cirkev u manželov Akvilu a Priscilly	71
04. 12. 2019: Pavlova služba v Efeze a rozlúčka so staršími	75
11. 12. 2019: Mat' medzi sebou mučeníkov je požehnaním od Pána.....	80
08. 01. 2020: Skúška stroskotania: Božia záchrana a pohostinnosť Malt'anov	84
15. 01. 2020: „Pavol prijímal všetkých, čo k nemu prichádzali, ohlasoval Božie kráľovstvo ... so všetkou odvahou a bez prekážky.“	88

29. 05. 2019: Sv. Otec začal nový cyklus katechéz o Skutkoch apoštolov

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Dnes začíname sériu katechéz prechádzajúc Knihou skutkov apoštolov. Táto biblická kniha, napísaná evanjelistom sv. Lukášom, nám hovorí o ceste. Ale o akej ceste? O ceste Evanjelia vo svete a ukazuje nám nádherné spojenie medzi Božím slovom a Duchom Svätým, ktorý otvára čas evanjelizácie. Protagonisti Skutkov apoštolov sú vlastne živým a účinným „párom“: Slovo a Duch.

Boh «svoj rozkaz na zem zosiela» a «rýchlo sa šíri jeho slovo » - hovorí žalm (147,15). Božie slovo sa šíri, je dynamické, zavlažuje každý terén, na ktorý padne. A čo je jeho silou? Svätý Lukáš nám hovorí, že ľudské slovo sa stáva účinným nie vďaka rétorike, ktorá je rečníckym umením, no vďaka Duchu Svätému, ktorý je Božím dýnamis, je Božou dynamikou, jeho silou, ktorá má moc očisťovať slovo, robiť ho nositeľom života. Napríklad, v Biblii sú príbehy, ľudské slová; aký je však rozdiel medzi Bibliou a knihou dejín? Rozdiel je v tom, že slová Biblie sú od Ducha Svätého, ktorý im dáva veľmi veľkú silu, odlišnú silu a pomáha nám, aby toto slovo bolo semenom svätosti, semenom života, aby bolo

účinné. Keď Duch Svätý navštívi ľudské slovo, to sa stáva dynamickým, tak dynamickým, ako „dynamit“, ktorý je schopný roznieť srdcia a vyhodit' do povetria schémy, odporovanie a múry rozdelenia, otvárajúc nové cesty a rozširujúc hranice Božieho ľudu. Uvidíme to na ceste týchto katechéz – to, čo sa deje v knihe Skutkov apoštolov.

Tým, kto dáva vibrujúcu zvučnosť a prenikavosť nášmu tak krehkému ľudskému slovu, schopnému dokonca aj klamať a vyháňať sa vlastnej zodpovednosti, tým je iba Duch Svätý, skrze ktorého bol zrodený Boží Syn; Duch, ktorý ho pomazal a podporoval v misii; Duch, vďaka ktorému si vyvolil svojich apoštolov a ktorý ich ohlasovaniu zaručil vytrvalosť a plodnosť, tak, ako ich dnes zaručuje aj nášmu ohlasovaniu.

Evanjelium sa uzatvára zmŕtvychvstaním a nanebovstúpením Ježiša a dej rozprávania Skutkov apoštolov vychádza práve odtiaľto, od prekypujúcej hojnosti života Zmŕtvychvstalého vliatej do jeho Cirkvi. Svätý Lukáš nám hovorí, že Ježiš «po svojom umučení im poskytol mnoho dôkazov, že žije, keď sa im štyridsať dní zjavoval a hovoril o Božom kráľovstve» (Sk 1,3). Zmŕtvychvstalý, vzkriesený Ježiš, robí veľmi ľudské gestá, akými sú delenie sa o jedlo so svojimi učeníkmi a pozýva ich, aby s dôverou očakávali naplnenie Otcovho prisľúbenia. Aké je to prisľúbenie Otca? «Budete

pokrstení Duchom Svätým» (Sk 1, 5).

Krst v Duchu Svätom je v skutočnosti skúsenosť, ktorá nám umožňuje vstúpiť do osobného spoločenstva s Bohom a zúčastniť sa na jeho univerzálnej spásonosnej vôli, získavajúc dar parézie, odvahy, čiže schopnosti vysloviť slovo „ako Božie deti“, nielen ako ľudia, ale ako Božie deti: slovo jasné, slobodné, účinné, plné lásky ku Kristovi a k bratom.

Netreba preto žiadny boj, aby sme si získali či zaslúžili Boží dar. Všetko je dané zadarmo a vo svojom čase. Pán dáva všetko zadarmo, nezištne. Spása sa nekupuje, neplatí sa za ňu: je to nezištný dar. Tvárou v tvár úzkostnej dychtivosti učeníkov, aby vopred poznali čas, v ktorom sa oznámené udalosti udejú, Ježiš svojim odpovedá: «Vám neprislúcha poznať časy alebo chvíle, ktoré Otec určil svojou mocou, ale keď zostúpi na vás Svätý Duch, dostanete silu a budete mi svedkami v Jeruzaleme i v celej Judei aj v Samárii a až po samý kraj zeme» (Sk 1,7-8).

Zmŕtvychvstálý svojich učeníkov pozýva, aby neprežívali prítomnosť v úzkosti, ale aby boli spojencami času, aby vedeli očakávať odvíjanie sa posvätnej histórie, ktorá nebola prerušená, ale ktorá postupuje, stále pokračuje vpred; vedieť očakávať „kroky“ Boha, Pána času a priestoru. Zmŕtvychvstálý

pozýva svojich učeníkov, aby si „nevymýšľali“ svoje poslanie samy, ale aby čakali na to, aby Otec dynamizoval ich srdcia jeho Duchom, aby sa tak mohli zapojiť do misionárskeho svedectva schopného šíriť sa z Jeruzalema do Samárie a presiahnuť hranice Izraela, aby sa dostalo na periférie sveta.

Toto očakávanie apoštoli prežívajú spoločne, žijú ho ako rodina, ako rodina Pána, v hornej sále či večeradle, ktorého steny sú ešte svedkami daru, s ktorým sa Ježiš odovzdal svojim v Eucharistii. A ako očakávajú tú silu, ten Boží dýnamis? Modliac sa s vytrvalosťou, akoby neboli mnohí, ale iba jeden. Modliac sa v jednote a s vytrvalosťou. Naozaj, prostredníctvom modlitby sa prekonáva osamelosť, pokušenie, podozrenie a srdce sa otvára spoločenstvu. Prítomnosť žien a Márie, Ježišovej matky, túto skúsenosť zosilňuje: ony sa ako prvé od Učiteľa naučili svedčiť o vernosti lásky a o sile spoločenstva, ktorá víťazí nad každým strachom.

Poprosme aj my Pána o trpezlivosť očakávať jeho kroky, aby sme my sami nechceli „vymýšľať“ jeho dielo, a aby sme zostali poddajní v modlitbe, vyzývajúc Ducha Svätého a kultivujúc umenie cirkevného spoločenstva. Ďakujem.

Preložila: Slovenská redakcia VR

12. 06. 2019: Pripočítali ho k jedenástim apoštolom

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Začali sme sled katechéz, ktoré sa budú riadiť „cestou“. Pôjde o cestu Evanjelia, vyrozprávanú v Skutkoch apoštolov, pretože táto kniha bezpochyby ukazuje cestu Evanjelia – to, ako sa Evanjelium šírilo stále ďalej a ďalej... Všetko sa začína zmŕtvychvstaním Krista. Ono totiž nie je jednou udalosťou spomedzi iných, ale je prameňom nového života. Učeníci to vedia a – poslušní Ježišovmu príkazu – zostávajú zjednotení, svorní a vytrvalí v modlitbe. Držia sa pri Márii, Matke, a pripravujú sa na prijatie Božej moci nie pasívnym spôsobom, ale upevňovaním vzájomného spoločenstva.

Tú prvú komunitu tvorilo približne 120 bratov a sestier: je to číslo, ktoré v sebe nesie dvanástku, ktorá je pre Izrael symbolická, pretože predstavuje dvanásť kmeňov a je symbolická aj pre Cirkev vďaka dvanástim apoštolom, ktorých si vybral Ježiš. Avšak teraz, po bolestných udalostiach Pánovho umučenia, jeho apoštolov už nie je dvanásť, ale jedenásť. Jedného z nich, Judáša, už niet: zobral si život zdrvený výčitkami.

Už predtým sa začal separovať od spoločenstva s Pánom a s druhými, robiť veci sám, izolovať sa, pripútať sa k peniazom až po využívanie chudobných, strácať zo svojho obzoru pohľad nezištnosti a sebadarovania, až dovolil vírusu pýchy, aby mu nainfikoval myseľ i srdce, premieňajúc ho z «priateľa» (Mt 26,50) na nepriateľa a na «vodcu tých, čo zajali Ježiša» (Sk 1,17). Judášovi sa dostala tá veľká milosť byť súčasťou skupiny Ježišových najbližších a podieľať sa na samotnej jeho službe, no v istom momente si uvzal, že si „spasí“ vlastný život sám od seba; s tým výsledkom, že ho stratil (porov. Lk 9,24). Prestal srdcom patriť Ježišovi a vysunul sa zo spoločenstva s ním a s jeho učeníkmi. Prestal byť učeníkom a staval sa nad Učiteľa. Zapredal ho a za cenu «odmeny za nepravosť» nadobudol pôdu, ktorá nepriniesla ovocie, ale bola presiaknutá jeho vlastnou krvou (porov. Sk 1,18-19).

Ak Judáš uprednostnil smrť pred životom (porov. Dt 30,19; Sir 15,17) a nasledoval príklad bezbožných, ktorých život je ako temnota a vedie do záhuby (porov. Prís 4,19; Ž 1,6), Jedenásti si naopak volia život, požehnanie; stávajú sa zodpovednými, keď sami pomáhajú jeho ďalšiemu prúdeniu v dejinách, z generácie na generáciu, od Izraelského ľudu k Cirkvi.

Evanjelista Lukáš nám ukazuje, že vzhľadom na

odskočenie jedného z Dvanástich, ktoré vytvorilo ranu na tele spoločenstva, je nevyhnutné, aby jeho úloha prešla na niekoho iného. Kto by ju mohol prevziať? Peter vyznačuje požiadavky: nový člen musel byť Ježišovým učeníkom od počiatku, čiže od krstu v Jordáne, až do konca, teda po Nanebovstúpenie (porov. Sk 1,21-22). Potrebné je zrekonštruovať skupinu Dvanástich. Tento moment slávnostne uvádza do praxe komunitné rozlišovanie, ktoré spočíva vo videní skutočnosti očami Boha, v optike jednoty a spoločenstva.

Kandidáti sú dvaja: Jozef Barsabáš a Matej. Nato sa komunita modlí takto: «Pane, ty poznáš srdcia všetkých ľudí; ukáž, ktorého z týchto dvoch si si vyvolil, aby zaujal miesto ..., ktorému sa Judáš spreneveril» (porov. Sk 1,24-25). A prostredníctvom lósov Pán určuje Matúša, ktorý je prijatý medzi Dvanástich. Takto sa rekonštruuje zbor Dvanástich, znak jednoty spoločenstva, a jednota víťazí nad rozdeleniami, nad izoláciou, nad mentalitou, ktorá absolutizuje súkromný priestor; je to znamenie toho, že jednota spoločenstva je prvým svedectvom, ktoré apoštoli vydávajú. Ježiš povedal: «Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať» (Jn 13,35).

Dvanásti v Skutkoch apoštolov ukazujú Pánov štýl. Sú riadne poverenými svedkami Kristovho diela spásy a

neukazujú svetu svoju domnelú dokonalosť, ale skrze milosť jednoty dávajú vyniknúť tomu Inému, ktorý už žije novým spôsobom uprostred svojho ľudu. A kto to je? Je to Pán Ježiš. Apoštoli si volia žiť pod vládou Zmŕtvychvstalého vo vzájomnej jednote bratov, ktorá sa stáva jedinou možnou atmosférou autentického sebadarovania.

Aj my potrebujeme znovuobjaviť krásu vydávania svedectva o Zmŕtvychvstalom, opúšťajúc postoje zameranosti na seba (autoreferenčné postoje), dištancujúc sa od zadržiavania Božích darov a neupadajúc do priemernosti. Skompletizovanie apoštolského zboru ukazuje, ako sú v DNA kresťanskej komunity prítomné jednota a sloboda od seba samých, ktoré umožňujú nemať strach z rozličnosti, nenaviazat' sa k veciam a darom a stávať sa „martyres“, čiže žiarivými svedkami Boha, živého činného v dejinách.

19. 06. 2019: Prosme Pána, aby nám dal zakúsiť nové Turíce

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Päťdesiat dní po Veľkej noci, v tom večeradle, ktoré sa už stalo ich domovom a kde je zjednocujúcim prvkom prítomnosť Márie, matky Pána, prežívajú apoštoli udalosť, ktorá prevyšuje ich očakávania. Spojení v modlitbe – modlitba je „plúcami“, ktoré dávajú dych učeníkom všetkých čias, bez modlitby sa nedá byť Ježišovým učeníkom, bez modlitby nemôžeme byť kresťanmi! Je to vzduch, plúca kresťanského života – sú prekvapení Božím vtrhnutím. Ide o vtrhnutie, ktoré netoleruje závary: roztvára dvere silou vetra, čo pripomína ruah, prvotný dych, a plní prísľub „sily“, daný Zmŕtvychvstalým pred jeho odchodom (Sk 1,8). Náhle sa z neba strhol «hukot, ako keď sa ženie prudký vietor, a naplnil celý dom, v ktorom boli» (Sk 2,2).

K vetru sa potom pridáva oheň, ktorý pripomína horiaci ker a horu Sinaj s darom desiatich slov (porov. Ex 19,16-19). V biblickej tradícii oheň sprevádza zjavenie sa Boha. V ohni Boh odovzdáva svoje živé a účinné slovo (porov. Hebr 4,12), ktoré otvára budúcnosť; oheň symbolicky vyjadruje jeho dielo rozohrievania,

osvecovania a skúmania sŕdc, jeho starostlivosť zoči-voči vzdorujúcim činom človeka, ich očisťovaním a ich revitalizovaním. Kým na Sinaji je počuť Boží hlas, v Jeruzaleme vo sviatok Turíc je tým, kto hovorí Peter, tá skala, ktorú si Kristus vybral, aby na nej postavil svoju Cirkev. Jeho slovo, slabé a schopné dokonca zaprieť Pána, prostredníctvom ohňa Ducha Svätého získava silu, stáva sa schopným prebodnúť srdcia a pohnúť ich k obráteniu. Boh si skutočne vyberá to, čo je vo svete slabé, aby zahanbil silných. (porov. 1 Kor 1, 27).

Cirkev sa teda rodí z ohňa lásky, a z toho „vznietenia“, ktoré prepukáva na Turíce a ktoré prejavuje silu Slova Zmŕtvychvstalého, ktoré je plne preniknuté Duchom Svätým. Nová a definitívna zmluva je založená už nie na zákone vpísanom do kamenných tabúl, ale na pôsobení Božieho Ducha, ktorý všetko robí novým a odtláča sa do sŕdc „z mäsa“.

Slovo apoštolov nasakuje Duchom Zmŕtvychvstalého a stáva sa slovom novým, odlišným, ktoré sa však dá pochopiť, takmer akoby bolo simultánne prekladané do všetkých jazykov: skutočne «každý ich počul hovoriť svojím jazykom» (Sk 2,6). Ide o jazyk pravdy a lásky, ktorý je univerzálnym jazykom: aj negramotní ho môžu pochopiť. Jazyku pravdy a lásky rozumejú všetci. Je to jazyk, ktorý môžu pochopiť všetci. Ak kráčaš s pravdou

– pravdou vo svojom srdci, pravdou a úprimnosťou – a kráčaš s láskou, všetci ti rozumejú. Hoci nemôžeš rozprávať, no s láskavým gestom (to dokážeš), keď je pravdivé a láskavé.

Duch Svätý sa neprejavuje len v symfónii zvukov, ktorá zjednocuje a harmonicky skladá dohromady odlišnosti, ale predstavuje sa ako dirigent orchestra, ktorý rozozvučí partitúry chvál za „veľkolepé diela“ Božie. Duch Svätý je tvorca spoločenstva, je majster zmierenia, ktoré dokáže odstrániť bariéry medzi Židmi a Grékmi, medzi otrokmi a slobodnými, aby ich urobil jedným telom. Buduje spoločenstvo veriacich dávaním do súladu jednotu tela a mnohorakosť údov. Dáva Cirkvi rásť, pomáhajúc jej prekonávať ľudské limity, hriechy a akýkoľvek škandál.

Úžas je veľký, a niekto sa pýta, či tí muži nie sú opití. Tu sa ujíma slova Peter v mene všetkých apoštolov a nanovo vykladá tú udalosť vo svetle Joelovej tretej kapitoly, kde sa ohlasuje nové vyliatie Ducha Svätého. Ježišovi stúpenci nie sú opití, ale prežívajú to, čo sv. Augustín definuje ako „triezve opojenie Duchom“, ktorý uprostred Božieho ľudu zapaluje prorokovanie cez sny a vízie. Tento prorocký dar nie je vyhradený iba niektorým, ale všetkým, ktorí vzývajú Pánovo meno.

Od tej chvíle až doteraz Boží Duch pohýna srdcia prijat'

spásu, ktorá prichádza prostredníctvom jednej Osoby, Ježiša Krista, toho, ktorého ľudia ukrižovali na dreve kríža a ktorého Boh vzkriesil z mŕtvych «aby ho zbavil múk smrti» (Sk 2,24). Je to on, ktorý vylial toho Ducha, ktorý skladá polyfóniu chvál, a ktorého môžu počúvať všetci. Ako povedal Benedikt XVI., «Turíce sú toto: Ježiš, a skrze neho samotný Boh, prichádza ku nám a priťahuje nás do svojho vnútra» (Homília, 3. júna 2006). Duch spôsobuje Božiu prítlačivosť: Boh nás láka (zvádza nás) svojou Láskou a takto nás zapája, aby hýbal dejinami a rozbiehal procesy, prostredníctvom ktorých čistí nový život. Iba Duch Boží má totiž tú moc poľudšťovať a robiť bratskou každú situáciu, počnúc tými, ktorí ho prijímajú.

Prosme Pána, aby nám dal zakúsiť nové Turíce, ktoré rozšíria naše srdcia a zladia naše cítenie s Kristovým cítením, takže budeme ohlasovať bez hanby jeho premieňajúce slovo a budeme svedčiť o moci lásky, ktorá volá k životu všetko, čo stretne.

Preložila: Slovenská redakcia VR

26. 06. 2019: Štyri črty prvokresťanského spoločenstva

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Ovocie Turíc, mocné vyliatie Ducha Svätého na prvé kresťanské spoločenstvo spôsobilo, že množstvo ľudí sa vo svojich srdciach cítilo preniknutých radostnou zvestou – kerygmou – o spáse v Kristovi a slobodne sa k nemu prihlásili svojím obrátením, prijatím krstu v jeho mene a prijatím aj z ich strany daru Ducha Svätého.

Asi tritisíc osôb sa stáva súčasťou toho bratstva, ktoré je domácim prostredím veriacich a cirkevným kvasom diela evanjelizácie. Teplo viery týchto bratov a sester v Kristovi robí z ich života scenár Božieho diela, ktoré sa prejavuje v zázrakoch a znameniach prostredníctvom apoštolov. To, čo je neobyčajné sa stáva bežným a každodennosť sa stáva priestorom, kde sa prejavuje živý Kristus.

Evanjelista Lukáš o tom rozpráva ukazujúc nám jeruzalemskú cirkev ako vzor - paradigmu každého kresťanského spoločenstva, ako ikonu bratstva, ktoré fascinuje a ktoré netreba mýtizovať, ale ani

bagatelizovať. Rozprávanie Skutkov apoštolov nám umožňuje nahliadnuť medzi steny domu (domus) –, kde sa prví kresťania zhromažďujú ako Božia rodina, miesto koinonie, čiže spoločenstva lásky medzi bratmi a sestrami v Kristovi.

Možno tu vidieť, že žijú veľmi precíznym spôsobom: „vytrvalo sa zúčastňovali na učení apoštolov a na bratskom spoločenstve, na lámaní chleba a na modlitbách“ (Sk 2,42). Kresťania sústavne počúvajú didaché, čiže apoštolské vyučovanie; udržiavajú vysoko kvalitné medziludské vzťahy aj prostredníctvom zdieľania duchovných a hmotných dobier; pripamätávajú si Pána skrze „lámanie chleba“, teda Eucharistiu, a vedú dialóg s Bohom v modlitbe. Toto sú postoje kresťana.

[Zopakujem: vytrvalo počúvajú apoštolské učenie. Po druhé: udržiavajú na veľkej výške medziludské vzťahy aj cez zdieľanie duchovných a materiálnych dobier. Po tretie: pamätajú na Pána skrze „lámanie chleba“, teda Eucharistiu. Po štvrté: vedú dialóg s Bohom v modlitbe.] Toto sú štyri črty dobrého kresťana.

Na rozdiel od ľudskej spoločnosti, kde existuje tendencia konať vo vlastných záujmoch, bez ohľadu na druhých, či dokonca na ich úkor, spoločenstvo veriacich nepripúšťa individualizmus, aby podporilo zdieľanie a

solidaritu. V duši kresťana nie je miesto pre sebecko. Ak je tvoje srdce sebecké, nie si kresťanom: si svetským človekom, ktorý hľadá len vlastné výhody, vlastný zisk. A Lukáš nám hovorí, že veriaci sa držia pospolu (porov. Sk 2,44), to znamená, že blízkosť a jednota sú štýlom veriacich: sú si nablízku zo vzájomnej starostlivosti, nie z dôvodu, aby niekoho ohovárali. Nie: aby pomáhali, aby sa zbližili.

Milosť krstu teda odhaľuje vnútorné puto medzi bratmi-sestrami v Kristovi, ktorí sú povolani deliť sa, vcítiť sa do druhých a dávať „podľa toho, ako kto potrebuje“ (Sk 2,45), to znamená veľkorysosť, almužnu, starostlivosť o druhého, navštevovanie chorých, navštevovanie tých, ktorí sú v núdzi, ktorí potrebujú útechu.

A toto bratstvo, práve preto, že si vyberá cestu spoločenstva a pozornosti k núdnym, toto bratstvo, ktoré je Cirkvou, môže žiť autentický a pravdivý liturgický život. Lukáš hovorí: „Deň čo deň sverne zotrúvali v chráme, po domoch lámali chlieb a s radosťou a úprimným srdcom požívali pokrm. Chválili Boha a boli milí všetkému ľudu“ (Sk 2,46-47).

Napokon, rozprávanie Skutkov apoštolov nám pripomína, že Pán zaručuje rast spoločenstva (porov. 2,47): vytrvanie veriacich v rýdzosti zmluvy s Bohom a

s bratmi sa stáva prítlačlivou silou, ktorá fascinuje a získava si mnohých (porov. Evangelii gaudium, 14), princípom, vďaka ktorému žije veriace spoločenstvo každej doby.

Prosme Ducha Svätého, aby urobil naše spoločenstvá miestami, kde si možno osvojovať a praktizovať nový život, skutky solidarity a súdržnosti; miestami, kde sú slávenia liturgie stretnutím s Bohom, ktoré sa stáva spoločenstvom s našimi bratmi a sestrami; miestami, ktoré sú otvorenými dverami nebeského Jeruzalema.

Preložila: Slovenská redakcia VR

07. 08. 2019: Vzývanie Mena, ktoré oslobodzuje živú a aktívnu prítomnosť

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

V Skutkoch apoštolov sa hlásanie Evanjelia spolieha nielen na slová, ale aj na konkrétne skutky, ktoré dosvedčujú pravdu ohlasovaného. Ide o «divy a znamenia» (Sk 2,43), ku ktorým dochádza prostredníctvom apoštolov, a ktoré potvrdzujú ich slovo a ukazujú, že konajú v mene Krista. A tak dochádza k tomu, že apoštoli prosia a Kristus koná, «pomáhajúc im» a potvrdzujúc Slovo prostredníctvom znamení, ktoré ho sprevádzajú (Mk 16,20). Množstvo znamení a zázrakov, ktoré urobili apoštoli, bolo práve prejavom Ježišovho božstva.

Dnes sa nachádzame pred prvým príbehom o uzdravení, pred zázrakom, ktorý je v knihe Skutkov apoštolov prvým rozprávaním o uzdravení. Má jasný misionársky cieľ, ktorý je zamierený na vzbudenie viery. Peter a Ján sa idú modliť do Chrámu – do centra prežívania viery Izraela, s ktorým sú prví kresťania ešte silne spätí. Prví kresťania sa modlievali v Jeruzalemskom chráme. Lukáš zaznamenáva hodinu: bola tretia hodina popoludní, kedy sa prinášala obeta v podobe celopalu ako znak spoločenstva ľudu so svojím

Bohom; a aj hodina, v ktorej Kristus zomrel obetujúc seba samého «raz navždy» (Hebr 9,12; 10,10). A pri bráne Chrámu zvanej „Krásna“ vidia istého žobráka, muža paralyzovaného už od narodenia.

Prečo bol ten muž pri bráne? Pretože Mojžišov zákon (porov. Lv 21,18) zakazoval prinášať obety tomu, kto mal zmrzačené telo, čo bolo považované za následok viny. Pamätáme si, že pred nevidiacim, ktorý bol taký už od narodenia, sa ľud pýtal Ježiša: «Kto zhrešil – on, alebo jeho rodičia –, že sa narodil slepý?» (Jn 9,2). Podľa tejto mentality je vždy dôvodom zmrzačenosti vina. A následne bol takto postihnutým osobám dokonca upieraný aj vstup do Chrámu. Tento mrzák – paradigma tých mnohých vylúčených a skartovaných spoločnosťou – je tam, aby prosil o almužnu tak, ako každý deň. Nemohol vstúpiť, bol však pri bráne.

Tu sa zrazu deje niečo nepredvídané: prichádzajú Peter a Ján a spustí sa hra pohľadov. Mrzák hľadá na tých dvoch, aby prosil o almužnu, apoštoli naopak naňho pozerajú, pozývajú ho hľadiet smerom k nim iným spôsobom, aby dostal iný dar. Mrzák na nich hľadá a Peter mu hovorí: «Striebro a zlato nemám, ale čo mám, to ti dám: V mene Ježiša Krista Nazaretského vstaň a chod'!» (Sk 3,6). Apoštoli vytvorili vzťah, pretože toto je spôsob, akým sa Boh rád prejavuje, vo vzťahu, vždy v dialógu, vždy v zjaveniach, vždy prostredníctvom

inšpirácie srdca: sú to vzťahy Boha s nami; prostredníctvom skutočného stretnutia medzi osobami, ku ktorému môže dôjsť jedine v láske.

Chrám, okrem toho, že bol náboženským centrom, bol aj miestom výmeny ekonomického a finančného charakteru: proti tomuto jeho znižovaniu sa viackrát oborili proroci a aj samotný Ježiš (porov. Lk 19, 45-46). Koľkokrát na to len myslím, keď vidím nejakú farnosť, kde si myslia, že sú dôležitejšie peniaze než sviatosti! Prosím vás! Chudobnú Cirkev: prosme Pána o to. Ten zobrák, stretávajúc apoštolov, nenachádza peniaze, ale nachádza Meno, ktoré zachraňuje človeka: Ježiš Kristus Nazaretský. Peter vzýva Ježišovo meno, káže chromému, aby sa postavil na nohy, teda do pozície živých, a dotýka sa tohto chorého, čiže berie ho za ruku a pozdvihuje ho – je to gesto, v ktorom sv. Ján Zlatoústý vidí «obraz zmŕtvychvstania» (Homílie o Skutkoch apoštolov, 8).

A tu sa ukazuje podobizeň Cirkvi, ktorá vidí toho, kto sa nachádza v ťažkostiach, nezatvára oči, vie hľadiť ľuďstvu do tváre, aby vytvárala vzťahy, na ktorých záleží, mosty priateľstva a solidarity namiesto bariér. Ukazuje sa tvár «Cirkvi bez hraníc; Cirkvi, ktorá sa cíti matkou všetkých» (Evangelii gaudium, 210), ktorá vie zobrať človeka za ruku a sprevádzať ho, aby ho pozdvihla – nie aby ho odsúdila. Ježiš vždy podáva ruku,

vždy sa snaží pozdvihovať, konať tak, aby sa ľud uzdravil, aby bol šťastný, aby stretol Boha. Ide o «umenie sprevádzania», ktoré charakterizuje jemnosť, s akou sa približuje k «posvätnej pôde toho druhého», dávajúc do pohybu «uzdravujúci rytmus blízkosti s pohľadom plným úcty a spolucítania, ktorý však zároveň uzdraví, oslobodí a povzbudí k dozrievaniu v kresťanskom živote» (tamtiež, 169).

A toto robia títo dvaja apoštoli s tým chromým človekom: hľadia naňho, hovoria „pozri na nás“, vystierajú k nemu ruku, dvíhajú ho a uzdravujú. Tak koná Ježiš s nami všetkými. Pomyslime na to, keď sme v ťažkých chvíľach, vo chvíľach hriechu, vo chvíľach smútku. Je tu Ježiš, ktorý nám hovorí: „Pozri na mňa, som tu!“ Uchopme Ježišovu ruku a nechajme sa pozdvihnúť.

Peter a Ján nás učia, aby sme sa nespoliehali na prostriedky, hoci sú užitočné, ale na skutočné bohatstvo, ktorým je vzťah so Zmŕtvychvstálým. Sme totiž – ako by povedal sv. Pavol – «chudobní, a mnohých obohacujeme, akoby sme nič nemali, a pritom nám všetko patrí» (2 Kor 6,10). Naše všetko je Evanjelium, ktoré ukazuje moc Ježišovho mena, ktorá koná zázraky.

A my – každý z nás –, čo vlastníme? Čo je naším bohatstvom, aký je náš poklad? Čím môžeme obohatiť

druhých? Prosme Pána o dar pamäte, ktorá vd'ačne pamätá na dobrodenia jeho lásky v našom živote, aby sme všetkým vydávali svedectvo chvály a uznania. Nezabudnime: ruka vždy vystretá na pomoc druhému, aby povstal; je to Ježišova ruka, ktorá prostredníctvom tej našej pomáha druhým vstať.

Preložila: Slovenská redakcia VR

21. 08. 2019: Integrovaná jednotka v společenství věřících

Draží bratři a sestry, dobrý den!

Křesťanská komunita se rodí z hojného vylietia Ducha Svätého a rastie vďaka kvasu vzájomného delenia sa medzi bratmi a sestrami v Kristovi. Je tu istý dynamizmus solidarity, ktorý buduje Cirkev ako Božiu rodinu, v ktorej má ústredné miesto prežívanie koinonie. Čo znamená toto zvláštne slovo? Je to grécke slovo, ktoré znamená «dať do jednoty», «urobiť spoločným», byť ako jedno spoločenstvo, a nie izolovanými.

Toto je skúsenosť prvej křesťanskej komunity, čiže urobiť spoločným, «zdieľať», «komunikovať, mať účasť», a nie sa izolovať. V počiatočnej Cirkvi táto koinonia, táto komunita odkazuje predovšetkým na účasť na Kristovom Tele a Krvi. Preto, keď prístupujeme k svätému prijímaniu, hovoríme, že „komunikujeme“, vstupujeme do spoločenstva s Ježišom a od tejto jednoty s Ježišom dochádzame k jednote s bratmi a sestrami.

A táto spoločná účasť na Kristovom Tele a Krvi, ktorá sa

tvorí pri svätej omši, sa potom prenáša do bratskej jednoty, a teda aj do toho, čo je pre nás najťažšie: dať do spoločného materiálne hodnoty a zhromaždiť peniaze v zbierke pre dobro materskej cirkvi v Jeruzaleme (porov. Rim 12,13; 2 Kor 8-9) i iných cirkví.

Ak chcete vedieť, či ste dobrými kresťanmi, musíte sa modliť, snažiť sa pristupovať k svätému prijímaniu, k sviatosti zmierenia. No tým signálom, že tvoje srdce je obrátené je, keď tá konverzia dospeje až k vreckám, čiže tam, kde je vidieť, či je človek štedrý voči druhým, či pomáha slabším, chudobnejším: vtedy, keď sa to dotýka vlastného prospechu. Keď obrátenie dôjde až tam, buď si istý, že je to skutočné obrátenie. Ak zostane len pri slovách, nie je to dobré obrátenie.

Eucharistický život, modlitby, kázanie apoštolov a skúsenosť spoločenstva (porov. Sk 2,42) robia z veriacich zástup tých, ktorí majú – ako hovorí kniha Skutkov apoštolov – «jedno srdce a jednu dušu» a ktorí nepovažujú to, čo vlastnia, za súkromné, ale všetko majú spoločné (porov. Sk 4,32). Bol to príklad taký silný, že nám pomáha byť veľkodušnými, a nie skúpymi.

Z tohto dôvodu «medzi nimi nebolo núdzneho, lebo všetci, čo mali polia alebo domy, predávali ich, a čo za ne utržili, prinášali a kladli apoštolom k nohám, a

rozdeľovalo sa každému podľa toho, kto ako potreboval» (Sk 4,34-35). Cirkev vždy mala toto gesto kresťanov, ktorí sa vzdávajú vecí, ktoré majú navyše, tých, ktoré nie sú nevyhnutné, aby ich dali tým, ktorí ich potrebujú.

A nielen ohľadom peňazí. Aj ohľadom času. Koľko kresťanov – napríklad vy, tu v Taliansku – koľko kresťanov sa venuje dobrovoľníctvu! Toto je nádherné! Je to spoločenstvo: podeliť sa o svoj čas s druhými, na pomoc tým, ktorí to potrebujú. Takto je to pri dobrovoľníctve, skutkoch lásky, navštevovaní chorých: vždy sa podeliť s ostatnými a nehladať len vlastný úžitok.

Spoločenstvo či koinonia sa takto stáva novým spôsobom vzťahu medzi Pánovými učeníkmi. Kresťania zažívajú nový spôsob vzájomného spolužitia, správania sa. A je to spôsob, ktorý je kresťanom vlastný až do tej miery, že pohania na nich hľadeli a hovorili: „Pozrite, ako sa milujú!“ Tým spôsobom bola láska. Avšak nie láska v slovách, nie láska fiktívna, ale láska skutkov, vzájomná pomoc: láska konkrétna, tá konkrétnosť lásky.

Puto s Kristom vytvára puto medzi bratmi, ktoré sa zlieva a prejavuje sa aj v jednote materiálnych dobier. Áno, tento spôsob bytia spolu, táto vzájomná láska sa

takto dostáva až k vreckám, privádza k zrieknutiu sa aj prekážky peňazí, aby sme ich dali druhým, dotýka sa aj času, idúc proti vlastnému úžitku.

To, že veriaci sú údmi Kristovho tela, ich robí spoluzodpovednými za seba navzájom. Byť veriacimi v Ježiša nás všetkých robí spoluzodpovednými jedni za druhých. „Pozri na tamtoho, aký má problém! Mňa to nezaujíma, je to jeho vec.“ – Nie, medzi kresťanmi takto nemôžeme povedať. – „Úbohý človek, má doma problém, prechádza touto ťažkosťou v rodine. Nuž, musím sa modliť, vezmem si to za svoje, nie som ľahostajný.“ – Toto je byť kresťanom.

Preto silní podporujú slabých (porov. Rim 15,1) a nikto nezažíva krajnú núdzu, ktorá poníža a deformuje ľudskú dôstojnosť, pretože oni žijú toto spoločenstvo: majú jedno srdce. Milujú sa. Toto je tým znamením: konkrétna láska.

Jakub, Peter a Ján, títo traja apoštoli, ktorí sú ako „stĺpy“ jeruzalemskej cirkvi, vo vzájomnej jednote ustanovujú, že Pavol a Barnabáš budú evanjelizovať pohanov, zatiaľ čo oni budú evanjelizovať židov, a Pavlovi a Barnabášovi ukladajú jedinou podmienku: aby nezabudli na chudobných, aby pamätali na chudobných (porov. Gal 2,9-10). Nielen na materiálne chudobných, ale aj na duchovne chudobných, na ľudí, ktorí majú problémy a ktorí potrebujú našu blízkosť. Kresťan vždy

vychádza zo seba samého, z vlastného srdca a približuje sa k druhým, tak ako sa Ježiš priblížil k nám. Toto je prvokresťanská komunita.

Jeden konkrétny príklad delenia sa a spoločného majetku sa k nám dostáva zo svedectva Barnabáša. Vlastní pole, ktoré predáva, aby výťažok odovzdal apoštolom (porov. Sk 4,36-37). No popri jeho pozitívnom príklade sa objavuje jeden ďalší, smutne negatívny príklad: Ananiáš a jeho manželka Zafira sa po predaji pozemku rozhodnú odovzdať len jednu časť apoštolom a druhú si ponechať pre seba (porov. Sk 5,1-2). Tento podvod narušuje reťaz nezištného zdieľania, pokojného, nezaujatého zdieľania, a následky sú tragické, sú fatálne (Sk 5,5.10).

Apoštol Peter demaskuje nekorektnosť Ananiáša a jeho manželky a hovorí: «Prečo ti satan naplnil srdce, aby si luhál Duchu Svätému a stiahol z peňazí za pozemok? [...] Neluhál si ľudom, ale Bohu!» (Sk 5,3-4). Mohli by sme povedať, že Ananiáš oklamal Boha skrze uzavretosť svedomia, svedomia pokryteckého, čiže skrze „kšeftársku“ príslušnosť k cirkvi, čiastkovú a oportunistickú. Pokrytectvo je tým najhorším nepriateľom tejto kresťanskej komunity, tejto kresťanskej lásky: fingovať, že sa máme radi, no hľadať pritom len vlastný prospech.

Zlyhať v úprimnosti delenia sa, čiže prísť o úprimnosť lásky, znamená totiž pestovanie pokrytectva, vzdialenie sa od pravdy, stávanie sa egoistami, vyhasenie ohňa spoločenstva a odsúdenie sa na mráz vnútornej smrti. Ten, kto sa takto správa, prechádza Cirkvou ako nejaký turista. Nuž, v Cirkvi je veľa turistov, ktorí ňou vždy len prejdú, ale nikdy do Cirkvi nevstúpia: to je ten duchovný turizmus, ktorý im dáva myslieť si, že sú kresťanmi, zatiaľ čo sú jedine turistami v katakombách.

Nie, nesmieme byť turistami v Cirkvi, ale byť si navzájom bratmi. Život založený len na ťažení zisku a výhod zo situácií na úkor druhých, nevyhnutne vyvoláva vnútornú smrť. A koľko ľudí si hovorí, že sú Cirkvi blízki, že sú priateľmi kňazov, biskupov, zatiaľ čo len hľadajú vlastný zisk. Toto sú pokrytectvá, ktoré ničia Cirkev!

Kiež Pán – vyprosujem to pre nás všetkých – vyleje na nás svojho Ducha nehy, ktorý víťazí nad každým pokrytectvom a dáva do obehu tú pravdu, ktorá živí kresťanskú solidaritu, ktorá, ďaleko od toho, aby bola len činnosťou v rámci sociálnej pomoci, je nepostrádateľným výrazom prirodzenosti Cirkvi, najnežnejšej matky všetkých, osobitne tých najchudobnejších.

Preložila: Slovenská redakcia VR

28. 08. 2019: Postoj k chorým je kľúčová charakteristika Cirkvi

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Cirkevná komunita opísaná v knihe Skutkov apoštolov prežíva veľkú bohatosť, ktorú jej Pán dáva k dispozícii – Pán je veľkorysý! –, zakusuje početný nárast a veľké kvasenie i napriek vonkajším útokom. Lukáš nám demonštruje túto vitalitu aj tým, že v knihe Skutkov apoštolov poukazuje na významné miesta, napríklad Šalamúnovo stĺporadie (porov. Sk 5,12), miesto stretávania sa veriacich. Je to v Chráme. Stĺporadie (stoà) je otvorená chodba, ktorá slúži ako prístrešok, ale aj miesto stretnutí a svedectiev. Lukáš naozaj nájde na znameniach a zázrakoch, ktoré sprevádzajú slovo apoštolov, a na osobitnej starostlivosti o chorých, ktorým sa venujú.

V 5. kapitole Skutkov sa rodiaca sa Cirkev prejavuje ako „poľná nemocnica“, ktorá prijíma najslabších ľudí, teda chorých. Ich utrpenie priťahuje apoštolov, ktorí nevlastnia „ani striebro, ani zlato“ (Skutky 3,6) – tak hovorí Peter chromému – ale sú mocní v mene Ježiša. V ich očiach, tak ako v očiach kresťanov všetkých čias, sú chorí privilegovanými príjemcami radostného zvestovania Kráľovstva, sú to bratia, v ktorých je

Kristus prítomný osobitným spôsobom, aby sa nechal hľadať a nájsť nami všetkými (porov. Mt 25,36.40).

Chorí sú privilegovaní pre Cirkev, pre kňazské srdce, pre všetkých veriacich. Nie sú na vyradovanie: práve naopak. Sú na to, aby sme sa o nich starali, ošetrovali ich. Sú predmetom pozorného záujmu kresťanov.

Medzi apoštolmi vystupuje Peter, ktorý má v apoštolskej skupine prednosť z dôvodu primátu (porov. Mt 16,18) a misie prijatej od Vzkrieseného (Jn 21,15-17). Je to on, kto začína kázanie kerygmy v deň Turíc (porov. Sk 2,14-41), a kto bude na Jeruzalemskom koncile zohrávať úlohu riadenia (porov. Sk 15 a Gal 2,10-10).

Peter pristupuje k nosidlám a prechádza medzi chorými, ako to robieval Ježiš, keď bral na seba slabosti a choroby (porov. Mt 8,17; Iz 53,4). A Peter, rybár z Galiley prechádza, ale nechá, aby sa prejavil niekto Iný: aby to bol Kristus živý a činný! Svedok je v skutočnosti ten, kto prejavuje Krista ako slovami, tak aj telesnou prítomnosťou, čo mu umožňuje nadväzovať vzťahy a byť predĺžením Slova, ktoré sa stalo telom v dejinách.

Peter tu plní skutky Učiteľa (porov. Jn 14,12): hľadiac na neho s vierou, vidíme samotného Krista. Naplnený

Duchom svojho Pána, Peter prechádza a bez toho, aby niečo urobil, sa jeho tieň stáva „pohladením“, uzdravujúcim pohladením, sprostredkovaním zdravia, vyliatím nežnosti Zmŕtvychvstalého, ktorý sa skláňa nad chorými a obnovuje život, spásu, dôstojnosť.

Týmto spôsobom Boh prejavuje svoju blízkosť a robí z rán svojich detí – povedzme to trochu zložitejšie – „teologické miesto svojej nežnosti“ (Ranná meditácia, Dom sv. Marty, 14. dec. 2017). V ranách chorých, v chorobách, ktoré sú prekážkami na ceste života, je vždy prítomnosť Ježiša, Ježišova rana. Je tam Ježiš, ktorý vyzýva každého z nás, aby sa o nich staral, posilňoval ich, uzdravoval.

Petrova činnosť uzdravovania vyvoláva nenávisť a závisť saducejov, ktorí apoštolov uväzňujú a v rozrušení nad ich tajomným vyslobodením im zakazujú učiť. Títo ľudia videli zázraky, ktoré apoštoli urobili nie mágiou, ale v mene Ježiša; nechceli to však prijať a dávajú ich do väzenia; bijú ich.

Boli oslobodení zázračným spôsobom, no srdce saducejov bolo také tvrdé, že nechceli uveriť tomu, čo vidia. Peter vtedy odpovedá ponúkajúc kľúč kresťanského života: „Boha treba viac poslúchať ako ľudí“ (Sk 5,29). Oni, saduceji, totiž vraveli: „Nesmiete pokračovať v týchto veciach, nesmiete uzdravovať“ –

„Poslúcham viac Boha než ľudí“: to je veľká kresťanská odpoveď. Toto znamená počúvať Boha bez výhrad, bez odkladania, bez vypočítavosti; držať sa ho, aby sa sme sa stali schopnými zmluvy s ním a s tými, ktorých postretneme na našej ceste.

Prosme aj my Ducha Svätého o silu, aby sme sa nezľakli tých, ktorí nám prikazujú mlčať, očierňujú nás, či nám dokonca siahajú na život. Neľakajme sa. Prosme ho, nech nás vnútorne posilní, aby sme si boli istí milujúcou a potešujúcou prítomnosťou Pána po našom boku.

(Preklad: Slovenská redakcia VR)

18. 09. 2019: Pretrvá len to, čo „prichádza zhora a nesie Boží podpis“

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Pokračujeme v katechéze o knihe Skutky apoštolov. Voči zákazu Židov vyučovať v mene Ježiša Krista Peter a apoštoli odvážne odpovedajú, že nemôžu poslúchnuť toho, kto chce brániť hlásaniu Evanjelia vo svete.

Dvanásti tým dávajú najavo, že vlastnia tú „poslušnosť viery“, ktorú budú neskôr chcieť vzbudiť vo všetkých ľuďoch (porov. Rim 1,5). Od Turíc už totiž nie sú len oni sami, ale zažívajú osobitnú súčinnosť, ktorá ich odpútava od prílišného zamerania sa na seba a umožňuje im hovoriť: „my aj Duch Svätý“ (Sk 5,32) alebo „Duch Svätý a my“ (Sk 15,28). Cítia, že nemôžu vraviť len čisto „ja“, sú ľuďmi „decentrovanými“, nezameranými sami na seba.

Posilnení týmto spojenectvom sa apoštoli nedajú nikým zastrašiť. Ich odvaha bola úchvatná! Len si spomeňme, že pred tým boli zbabelcami: všetci zutekali, ušli, keď Ježiša zajali. Ale zo zbabelcov sa stali takto neohrozenými. Prečo? Lebo bol s nimi Duch Svätý. To isté sa deje aj s nami: ak máme v sebe Ducha Svätého,

budeme mať aj odvahu ísť ďalej, odvahu vyhrávať všetky zápasy, nie kvôli nám, ale kvôli Duchu Svätému, ktorý je s nami.

Necúvnu zo svojej cesty nebojácnych svedkov zmŕtvychvstalého Ježiša Krista, rovnako ako mučeníci všetkých čias, vrátane tých našich. Mučeníci vydávajú svoj život, neskrývajú, že sú kresťanmi. Aj dnes je ich mnoho. Pomyslime len na tých ortodoxných koptov, ozajstných kresťanov, robotníkov, ktorí boli pred štyrmi rokmi na pláži v Líbyi všetci podrezaní. Avšak ich posledné slovo bolo „Ježiš, Ježiš“. Nezapredali svoju vieru, lebo bol s nimi Duch Svätý. Toto sú mučeníci dneška!

Apoštoli sú „megafónmi“ Ducha Svätého, vyslaní Zmŕtvychvstalým, aby pohotovo a bez zaváhania šírili Slovo, ktoré prináša spásu.

A skutočne, táto odhodlanosť otriasa židovským „náboženským systémom“, ktorý sa cíti byť v ohrození a odpovedá násilím a rozsudkami smrti. Prenasledovanie kresťanov je vždy rovnaké: tí, ktorí nechcú kresťanstvo sa cítia byť ohrození, a preto vydávajú kresťanov na smrť. Ale uprostred veľrady sa odrazu ozve odlišný hlas farizeja, ktorý sa rozhodol postaviť medze reakcii svojich ostatných kolegov: volal sa Gamaliel, múdry muž, „učiteľ zákona, ktorého si vážil

všetok ľud“. Práve v jeho škole sa sv. Pavol naučil dodržiavať „Zákon otcov“ (porov. Sk 22,3). Gamaliel sa ujíma slova a svojim bratom ukazuje, ako sa uplatňuje umenie rozlišovania v situáciách, ktoré prekračujú zabehané schémy.

Gamaliel, spomínajúc niekoľko osobností, ktoré sa vydávali za Mesiáša, ukazuje, že akýkoľvek ľudský plán si môže najprv získať stúpencov a potom stroskotať, avšak to, čo prichádza zhora a nesie Boží „podpis“, má predurčenie pretrvať. Ľudské plány vždy zlyhávajú; sú dočasu, tak ako my. Len si spomeňte na toľké politické projekty, a ako sa menia z jednej strany na druhú, vo všetkých krajinách. Spomeňte si na veľké ríše, na diktatúry minulých storočí: mysleli si, že sú najmocnejšie, mysleli si, že budú vládnuť svetu. A potom všetky padli.

Pomyslite aj na dnešok, na impériá dneška: i tie sa zrútiť, ak Boh nebude s nimi, lebo sila, ktorú majú ľudia v sebe, nie je trvalá. Iba Božia sila pretrvá. Spomeňme si na dejiny kresťanov, na dejiny Cirkvi, so všetkými tými hriechmi, pohoršeniami, toľkými nepeknnými vecami za tieto dve tisícročia. A prečo sa Cirkev nezrútila? Lebo je v nej Boh. My sme hriešnici, a koľkokrát dávame aj pohoršenie. Ale Boh je s nami. A Boh zachraňuje najskôr nás, a potom ich; no Pán vždy zachraňuje. Tou silou je „Boh je s nami“.

Gamaliel ukazuje, uvádzajúc niekoľko osobností, čo sa vydávali za Mesiáša, že každý ľudský plán môže najprv vyvolať súhlasnú odozvu, no potom stroskotať. Gamaliel tým chce povedať, že ak učeníci Ježiša Nazaretského uverili nejakému podvodníkovi, určite časom zmiznú bez stopy; ak ale nasledujú toho, ktorý prichádza od Boha, bude lepšie proti nim nebojovať. A varuje: „Aby ste sa azda neocitli v boji proti Bohu!“ (Sk 5,39) Učí nás, aby sme takto rozlišovali.

Sú to slová hutné a prezieravé, ktoré umožňujú vidieť udalosť kresťanstva v novom svetle a ponúkajú kritériá „znalé Evanjelia“, keďže vyzývajú rozpoznať strom podľa jeho ovocia (porov. Mt 7,16). Dotýkajú sa srdca a dosahujú želaný efekt: ostatní členovia Veľrady prijímajú jeho radu a vzdávajú sa smrtiacich úmyslov, čiže zabitia apoštolov.

Prosme Ducha Svätého o jeho pôsobenie v nás, aby sme si tak na úrovni osobnej i komunitnej osvojili návyk (habitus) rozlišovania. Prosme ho o schopnosť vidieť vždy jednotu dejín spásy cez znamenia Božej prítomnosti v týchto našich časoch i v tvárach tých, ktorých máme okolo seba, aby sme sa naučili, že čas i tváre ľudí sú poslami živého Boha.

Preložila: Martina Korytiaková / Slovenská redakcia VR

25. 09. 2019: Diakonát a mučenie sv. Štefana

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Prostredníctvom knihy Skutkov apoštolov pokračujeme v sledovaní jednej cesty: cesty Evanjelia do sveta. Sv. Lukáš nám ukazuje s veľkým realizmom jednak plodnosť tejto cesty, ako aj objavovanie sa niektorých problémov v lone kresťanskej komunity. Už od začiatku, vždy tu boli problémy. Ako zosúladiť rozdiely, ktoré prebývajú vo vnútri komunity bez toho, že by nastali kontrasty a štiepenia?

Komunita neprijímala iba Židov, ale aj Grékov, teda osoby pochádzajúce z diaspóry, Nežidov, s ich vlastnou kultúrou a vnímavosťou a s iným náboženstvom. My dnes hovoríme „pohania“. A týmto sa dostalo prijatia. Táto spoločná prítomnosť určuje krehkú a neistú rovnováhu, a popri ťažkostiach klíči „kúkol“. A ktorý kúkol je najhorší, ktorý ničí komunitu? Kúkol reptania, kúkol ohovárania: Gréci repcú kvôli nedostatku pozornosti komunity voči ich vdovám.

Apoštoli rozbiehajú proces rozlišovania, ktorý spočíva v dobrom zvážení ťažkostí a spoločnom hľadaní

riešení. Nachádzajú východisko v rozdelení úloh pre pokojný rast celého cirkevného tela, aby nedošlo k zanedbaniu ani „rozbehu“ Evanjelia, ani starostlivosti o najchudobnejších členov.

Apoštoli sú si stále viac vedomí, že ich základným povolaním je modlitba a ohlasovanie Božieho slova - modliť sa a ohlasovať Evanjelium -, a vyriešia túto otázku ustanovením skupiny „siedmich mužov dobrej povesti, plných Ducha a múdrosti“ (Sk 6,3), ktorí sa po prijatí vkladania rúk starajú o obsluhovanie pri stoloch.

Toto sú diakoni, ktorí sú ustanovení pre tento účel, pre službu. Diakon v Cirkvi nie je druhotným kňazom, je to iná vec; nie je tu pre oltár, ale pre službu. Je správcom služby v Cirkvi. Ak má diakon prílišnú záľubu chodiť k oltáru, mylí sa. Toto nie je jeho cesta. Tento súlad medzi službou Slovu a službou dobročinnosti predstavuje kvas, ktorý spôsobuje rast cirkevného tela.

Apoštoli ustanovili sedem diakonov, a medzi nimi sa zvlášť vynímajú Štefan a Filip. Štefan evangelizuje silou a paréziou (odvážnou priamosťou, pozn. prekl.), ale jeho slovo naráža na veľmi tvrdošíjny odpor. Keď jeho protivníci nenájdu iný spôsob ako ho zastaviť, čo urobia? Vyberú to najúbohejšie riešenie, ako človeka zlikvidovať: teda očernenie alebo falošné svedectvo.

A vieme, že očierňovanie vždy zabíja. Táto „diabolská rakovina“, ktorá sa rodí z vôle zničiť dobrú povesť nejakého človeka, napáda aj zvyšok cirkevného tela a vážne ho poškodzuje, keď sa pre malicherné záujmy alebo na zakrytie vlastných nedostatkov utvára koalícia na pošpinenie niekoho.

Privedený pred Veľradu a obvinený falošnými svedkami – to isté urobili s Ježišom a to isté urobia so všetkými mučeníkmi prostredníctvom falošných svedkov a očierňovaní – Štefan ohlasuje výklad posvätných dejín sústredený na Krista, aby sa bránil.

A Veľká noc Kristovej smrti a zmŕtvychvstania je kľúčom celých dejín zmluvy. Naproti tomuto prekypujúcemu bohatstvu božieho daru Štefan odvážne odsudzuje pokrytectvo, s akým sa zaobchádzalo s prorokmi a so samotným Kristom. A pripomína im dejiny, keď hovorí: „Ktorého proroka neprenasledovali vaši otcovia? Oni zabíjali tých, čo predpovedali príchod Spravodlivého, a vy ste sa teraz stali jeho zradcami a vrahmi“ (Sk 7,52). Nepoužíva polovičaté slová, ale hovorí jasne, hovorí pravdu.

Toto vyvoláva násilnú reakciu poslucháčov a Štefan je odsúdený na smrť, odsúdený na ukameňovanie. On

však ukazuje pravú kvalitu Kristovho učeníka. Nehľadá výhovorky, nedovoľáva sa osobností, ktoré by ho mohli zachrániť, ale odovzdáva svoj život do Pánových rúk. A Štefanova modlitba v tej chvíli je nádherná: „Pane Ježišu, prijmi môjho ducha“ (Sk 7,59) – a zomiera tak ako Boží syn, odpúšťajúc: „Pane, nezapočítaj im tento hriech“ (Sk 7,60).

Tieto Štefanove slová nás učia, že naša totožnosť Božích detí sa neukazuje vzletným rečením, ale iba odovzdaním vlastného života do Otcových rúk a odpustením tým, ktorí nás urážajú - toto ukazuje kvalitu našej viery.

Dnes je viac mučeníkov, než na začiatku života Cirkvi, a mučeníci sú všade. Dnešná Cirkev je bohatá na mučeníkov, je zavlažovaná ich krvou, ktorá je „semenom nových kresťanov“ (Tertulián, Apologetika, 50,13) a zaisťuje rast a plodnosť Božiemu ľudu.

Mučeníci nie sú „sväté obrázky“, ale muži a ženy z mäsa a kostí, ktorí si – ako hovorí Apokalypsa – „vyprali rúcha a zbielili ich v Baránkovej krvi“ (Zjv 7,14). Títo sú skutočnými víťazmi.

Poprosme aj my Pána, aby sme sa hl'adiac na mučeníkov včerajška i dneška dokázali naučiť žiť plným životom, prijímajúc mučeníctvo každodennej vernosti

Evanjeliu a pripodobnenia sa Kristovi.

Preložila Slovenská redakcia VR

02. 10. 2019: Filip evanjelizuje vedený Duchom Svätým

Drahí bratia a sestry, po Štefanovom mučeníctve sa zdá, že „rozbehu“ Božieho slova sa dostal pribrzd'ujúci úder rozpútaním „prenasledovania Cirkvi v Jeruzaleme“ (Sk 8,1). Následkom toho apoštoli zostávajú v Jeruzaleme, zatiaľ čo mnohí kresťania sa rozptyľujú do ďalších miest Judey a Samárie.

V knihe Skutkov apoštolov sa prenasledovanie javí ako trvalý stav života učeníkov, v zhode s tým, čo povedal Ježiš: „Ak mňa prenasledovali, budú prenasledovať aj vás“ (Jn 15,20). Avšak prenasledovanie, namiesto toho aby uhasilo oheň evanjelizácie, ešte viac ho rozdúchava.

Počuli sme, čo urobil diakon Filip, ako začína evanjelizovať mestá Samárie a ako ohlasovanie Slova sprevádza množstvo znamení v oslobodzovaní a uzdravovaní. V tejto situácii Duch Svätý spúšťa novú etapu putovania Evanjelia: podnieti Filipa, aby išiel v ústrety istému cudzincovi, ktorý má srdce otvorené Bohu.

Filip vstáva, vyráža s nadšením, a na opustenej a nebezpečnej ceste stretne vysokopostaveného

úradníka etiópskej kráľovnej, správcu jej pokladov. Tento muž, eunuch, sa po návšteve Jeruzalema za účelom bohoslužby vracia do svojej krajiny. Bol to židovský prozelyta z Etiópie. Sediace vo voze si čítal zvitok proroka Izaiáša, konkrétne štvrtý spev o „Pánovom služobníkovi“.

Filip pristupuje k vozu a pýta sa ho: „A aj rozumieš, čo čítaš?“ (Sk 8,30). Etiópčan odpovedá: „Ako by som mohol, keď mi to nik nevysvetlí?“ (Sk 8,31). Tento mocný muž si uvedomuje, že potrebuje byť usmernенý, aby porozumel Božiemu slovu. Bol to veľký bankár, bol ministrom hospodárstva, mal všetku moc peňazí, ale vedel, že bez vysvetlenia to nemôže pochopiť, bol pokorný.

A tento dialóg medzi Filipom a Etiópčanom nám dáva uvažovať aj nad skutočnosťou, že nestačí čítať Písmo, ale treba chápať jeho zmysel, nájsť „šťavu“, ísť hlbšie pod „kôrku“, načerpať Ducha, ktorý oživuje literu. Ako povedal pápež Benedikt na začiatku synody o Božom slove, „exegéza, opravdivé čítanie Svätého písma, nie je iba literárnym fenoménom, [...]. Je uvedením do pohybu mojej existencie“ (Meditácia, 6. októbra 2008). Vstúpiť do Božieho slova znamená ochotu vyjsť von z vlastných obmedzení, aby sme sa stretli s Kristom a pripodobnili sa mu ako živému Slovu Otca.

Kto je teda protagonistom toho, čo čítal Etiópčan? Filip ponúka svojmu spoločníkovi kľúč k čítaniu: ten mierny trpiaci sluha, ktorý na zlo nereaguje zlom a ktorý, i keď je považovaný za neúspešného a neplodného a napokon je odpravený, oslobodzuje ľudí od neprávosti a prináša ovocie Bohu, je to presne ten Kristus, ktorého ohlasujú Filip aj celá Cirkev! Ten, ktorý na Veľkú noc vykúpil nás všetkých.

Konečne Etiópčan spoznáva Krista a žiada o krst a vyznáva vieru v Pána Ježiša. Je to nádherný príbeh, ale kto pohol Filipa k tomu, aby šiel do púšte stretnúť sa s týmto mužom? Kto pobádal Filipa, aby sa priblížil k vozu? Je to Duch Svätý. Protagonistom evanjelizácie je Duch Svätý.

„Otče, ja chodím evanjelizovať“ - „Áno, a ako to robíš?“ - „No, ohlasujem Evanjelium a hovorím, kto je Ježiš, snažím sa ľudí presvedčiť, že Ježiš je Boh“. – Môj drahý, toto nie je evanjelizácia, ak tam niet Ducha Svätého, nie je to evanjelizácia. Toto môže byť prozelytizmus, publicita... Ale evanjelizácia znamená odovzdať sa Duchu Svätému, aby to bol on, kto ťa bude pobádať k hlásaniu, k ohlasovaniu svedectvom, aj mučeníctvom, a aj slovom.

Potom, ako pomohol Etiópčanovi stretnúť sa so Zmŕtvychvstalým – Etiópčan sa stretá so vzkrieseným

Ježišom pretože rozumie tomu proroctvu –, Filip sa stratí, Duch Svätý ho vezme a posielala ho konať ďalšiu vec. Povedal som, že protagonistom evanjelizácie je Duch Svätý. A čo je znamením, že ty, kresťanka, kresťan si evanjelizátorom? Radosť. Aj v mučeníctve. A Filip plný radosti išiel do iných miest kázať Evanjelium.

Nech Duch vedie pokrstených byť mužmi a ženami, ktorí ohlasujú Evanjelium, aby druhých pritiahli nie k sebe, ale ku Kristovi; byť tými, ktorí vedia dať priestor Božiemu konaniu, ktorí vedia urobiť ostatných slobodnými a zodpovednými pred Pánom.

Preložila: Slovenská redakcia VR

09. 10. 2019: Šavlova premena Ježišovým dotykom priamo na telo

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Po udalosti ukameňovania Štefana sa objavuje postava, ktorá je v Skutkoch apoštolov popri Petrovi najviac prítomná a najvýraznejšia: „mladý muž, ktorý sa volal Šavol“ (Sk 7,58). Na začiatku sa opisuje ako ten, ktorý schvaľuje smrť Štefana a chce zničiť Cirkev (porov. Sk 8,3); ale potom sa stane nástrojom, ktorý si Boh vybral, aby ohlasoval evanjelium národom (porov. Sk 9,15; 22,21; 26,17).

S poverením od veľkňaza Šavol robí hon na kresťanov a zatýka ich. Vy, ktorí pochádzate z niektorých národov, ktoré boli perzekvované diktatúrami, dobre rozumiete, čo to znamená prenasledovať ľudí a zatýkať ich. Takto robil aj Šavol. A konal tak v domnení, že slúži Pánovmu zákonu. Lukáš hovorí, že Šavol „dychtil po hrozbách a zabíjaní Pánových učeníkov“ (Sk 9,1): v ňom je dych, ktorý zaváňa smrťou, nie životom.

Mladý Šavol je zobrazený ako neústupčivý, to znamená ten, ktorý sa prejavuje netoleranciou voči tým, ktorí

myslia inak ako on sám, absolutizuje svoju politickú alebo náboženskú identitu a druhého zužuje na potenciálneho nepriateľa, s ktorým treba bojovať. Ideológ.

V Šavlovi sa náboženstvo zmenilo na ideológiu: náboženskú ideológiu, sociálnu ideológiu, politickú ideológiu. Až potom, ako bude premenený Kristom, bude učiť, že skutočný zápas „nie je s krvou a telom, ale [...] s vládcami tohto temného sveta, so zloduchmi v nebeských sférach“ (Ef 6,12). Učí, že by sa nemalo bojovať s ľuďmi, ale so zlom, ktoré inšpiruje ich činy.

Šavlov stav nazlostnosti a konfliktnosti – pretože Šavol bol hnevливý – pozýva každého položiť si otázky: ako žijem môj život viery? Idem druhým v ústrety, alebo som proti druhým? Patrím do univerzálnej Cirkvi - dobrí aj zlí, všetci - alebo mám nejakú selektívnu ideológiu? Klaniam sa Bohu, alebo sa klaniam dogmatickým formuláciám? Aký je môj náboženský život? Robí ma viera v Boha, ktorú vyznávam, priateľským, alebo naopak nepriateľským voči tým, ktorí sa odo mňa líšia?

Lukáš rozpráva, že zatiaľ čo Šavol má naplno v úmysle vykoreniť kresťanskú komunitu, Pán mu je v päťach, aby sa dotkol jeho srdca a obrátil ho k sebe. To je Pánova metóda: dotýka sa srdca. Vzkriesení sa ujíma

iniciatívy a ukazuje sa Šavlovi na ceste do Damasku, čo je udalosť, o ktorej sa v knihe Skutkov apoštolov rozpráva trikrát (porov. Sk 9,3-19; 22,3-21; 26,4-23).

Prostredníctvom kombinácie „svetla“ a „hlasu“, typickej pri teofániách, sa Vzkriesený zjavuje Šavlovi a žiada ho, aby sa zodpovedal za svoju bratovražednú zlosť: „Šavol, Šavol, prečo ma prenasleduješ?“ (Sk 9,4). Tu Vzkriesený prejavuje svoju jednotu s tými, ktorí v Neho veria: udrieť člena Cirkvi znamená udrieť samotného Krista! Dokonca aj tí, ktorí sú ideológmi, pretože chcú – v úvodzovkách – „čistotu“ Cirkvi, udierajú Krista.

Ježišov hlas hovorí Šavlovi: „Vstaň, choď do mesta a povedia ti, čo máš robiť“ (Sk 9,6). Šavol je opäť na nohách, ale vôbec nevidí, oslepol a zo silného, autoritatívneho a nezávislého človeka sa stáva slabým, núdznym a závislým od ostatných, pretože nevidí. Kristovo svetlo ho oslnilo a oslepilo: „Vyjaví sa tak i navonok to, čo bola jeho vnútorná realita, jeho slepota voči pravde, svetlu, ktorým je Kristus“

Týmto dotykom „priamo na telo“ medzi Šavlom a Vzkrieseným sa začína premena, ktorá dáva najavo Šavlovi „osobnú Veľkú noc“, jeho prechod od smrti k životu: to, čo predtým bolo slávou, sa mu stáva „odpadom“ na vyhodenie, aby získal skutočnú odmenu, ktorou je Kristus a život v Ňom (porov. Fil 3,7-8).

Pavol prijíma krst. Krst tak znamená pre Šavla to, čo pre každého z nás, začiatok nového života, sprevádzaného novým pohľadom na Boha, na seba samého a na druhých, ktorí sa z nepriateľov odteraz stávajú bratmi v Kristovi.

Poprosme Otca, aby dal aj nám zakúsiť, tak ako Šavlovi, dopad jeho lásky, ktorá jediná môže z kamenného srdca urobiť srdce z mäsa (Ez 11,19) schopné osvojiť si „rovnaké zmýšľanie ako Kristus Ježiš“ (porov. Flp 2, 5).

Preložila: Slovenská redakcia VR

16. 10. 2019: Duch Svätý podnecuje v dejinách proces zbratania sa

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Cesta Evanjelia do sveta, o ktorej svätý Lukáš rozpráva v Skutkoch apoštolov, je sprevádzaná nesmiernou Božou tvorivosťou, ktorá sa prejavuje prekvapivým spôsobom. Boh chce, aby jeho deti zdolali každý partikularizmus a otvorili sa univerzálnosti spásy. Toto je tým cieľom: prekonať partikularizmy, aby sme sa otvorili univerzálnosti spásy, pretože Boh nás chce spasit' všetkých.

Všetci, čo sa znovuzrodili z vody a z Ducha – všetci pokrstení – sú povolaní vyjsť zo seba samých, otvoriť sa druhým, prežívať blízkosť, štýl spoločného života, ktorý premieňa každý osobný vzťah na skúsenosť bratstva (porov. *Evangelii gaudium*, 87).

Svedkom tohto procesu „zbratania sa“, ktorý chce Duch Svätý podnietiť v dejinách, je Peter, hlavná postava Skutkov apoštolov spolu s Pavlom. Peter prežíva udalosť, ktorá sa stane rozhodujúcim zvratom v jeho živote. Pri modlitbe dostane videnie, ktoré funguje ako „božia provokácia“, aby v ňom vyvolala zmenu zmýšľania. Vidí veľké prestieradlo, ktoré zostupuje z výšky, obsahujúce rôzne živočíchy: štvornožce, zemeplazy a nebeské vtáctvo, a počuje hlas, ktorý ho pozýva nasýtiť sa týmto mäsom. On ako dobrý Žid,

reaguje tvrdením, že nikdy nejedol nič nečisté, ako to žiada Zákon Pána (porov. Lv 11). Vtedy sa opäť ozýva dôrazný hlas: „Čo Boh očistil, ty nenazývaj poškvrneným“ (Sk 10,15).

Touto udalosťou Pán chce Petra priviesť k tomu, aby viac nehodnotil udalosti a osoby podľa kategórií čistý a nečistý, ale naučil sa ísť ďalej, hľadiet' na osobu a úmysly jej srdca. To čo robí človeka nečistým totiž nepochádza zvonka, ale jedine zvnútra, zo srdca (porov. Mk 7,21). A Ježiš to povedal zreteľne.

Po tomto videní Boh pozýva Petra do domu istého cudzinca, neobrezaného. Kornélius bol „stotník kohorty, zvanej Italská, [...] nábožný a bohabojný“, dával veľa almužien ľudu a ustavične sa modlil k Bohu (porov. Sk 10,1-2), ale nebol židom.

V tomto pohanskom dome Peter ohlasuje ukrižovaného a vzkrieseného Krista a odpustenie hriechov každému, kto v neho verí. Kým Peter hovoril, na Kornélia a jeho členov rodiny sa vylial Duch Svätý. A Peter ich krstí v mene Ježiša Krista (porov. Sk 10,48).

Táto mimoriadna skutočnosť – niečo takého sa deje po prvý krát – sa rozchýri v Jeruzaleme, kde bratia, pohoršení Petrovým správaním, mu to ostro vyčítajú (porov. Sk 11,13). Peter urobil niečo, čo zachádzalo poza zvyklosti, poza zákon! A preto mu to vyčítajú.

V skutočnosti, po stretnutí s Kornéliom je Peter slobodnejší od seba samého a viac v spojení s Bohom a s druhými, pretože videl Božiu vôľu v konaní Ducha

Svätého. Môže tak pochopiť, že vyvolenie Izraela nie je odmenou za zásluhy, ale znak zdarma daného povolania byť prostredníkom božieho požehnania medzi pohanským ľudom.

Drahí bratia, od Kniežaťa apoštolov sa naučme, že evanjelizátor nesmie byť prekážkou tvorivého diela Boha, ktorý „chce, aby všetci ľudia boli spasení“ (1 Tim 2,4), ale tým, ktorý podporuje stretnutie srdc s Pánom. A my, ako sa my správame k našim bratom, obzvlášť k tým, čo nie sú kresťanmi? Sme prekážkou k stretnutiu sa s Bohom? Sťažujeme im stretnutie s Otcom, alebo im ho uľahčujeme?

Poprosme dnes o milosť žasnúť nad Božími prekvapeniami, neprekážať jeho tvorivosti, ale rozpoznať a podporovať stále nové spôsoby, ktorými Vzkriesený Pán vylieva svojho Ducha vo svete a priťahuje srdcia dávajúc sa poznať ako „Pán všetkých“ (Sk 10,36).

23. 10. 2019: „Boh pohanom otvoril dvere viery“

„Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Kniha skutkov apoštolov rozpráva, že svätý Pavol po stretnutí s Ježišom, ktoré ho premenilo, bol prijatý jeruzalemskou Cirkvou vďaka sprostredkovaniu Barnabáša a začína ohlasovať Krista. Avšak kvôli nepriateľstvu niektorých je nútený presťahovať sa do svojho rodného mesta Tarsu, kde sa k nemu pripojí Barnabáš, aby ho zapojil do dlhej cesty Božieho Slova. Kniha Skutkov apoštolov, o ktorej hovoríme v týchto katechézach, dá sa povedať, že je knihou dlhej cesty Božieho slova: Božie slovo treba ohlasovať, a treba ho hlásať všade. Táto cesta začína po silnom prenasledovaní (porov. Sk 11,19), ktoré namiesto toho, aby bolo pre evanjelizáciu zdržaním, stáva sa príležitosťou pre rozšírenie poľa, kam rozosiť dobré semiačko Slova. Kresťania sa nelákajú. Musia ujsť, no utekajú so Slovom, a všade ho šíria.

Pavol a Barnabáš prichádzajú najprv do Antiochie v Sýrii, kde zostávajú celý rok, aby vyučovali a pomáhali komunite zapustiť korene (porov. Sk 11,26). Hlásali židovskej komunite, židom. Antiochia sa tak stáva centrom misijného rozmachu, vďaka kázaniu,

prostredníctvom ktorého dvaja evanjelizátori – Pavol a Barnabáš – pôsobia na srdcia veriacich, ktorých tu, v Antiochii prvý raz nazývajú „kresťanmi“ (porov. Sk 11, 26).

Z knihy Skutkov apoštolov vyplýva povaha Cirkvi, ktorá nie je nejakou pevnosťou, ale je stanom schopným rozšíriť svoj priestor (porov. Iz 54,2) a dať prístup všetkým. Cirkev je buď „vychádzajúca“ alebo to nie je Cirkev, je buď na ceste rozširujúc neustále svoj priestor, aby všetci mohli vojsť alebo to nie je Cirkev. «Cirkev otvorených dverí» (Apošt. exhort. Evangelii gaudium, 46), vždy s otvorenými dverami. Keď som tu, v tomto meste alebo v diecéze, z ktorej prichádzam, videl niektoré kostolíky so zatvorenými dverami, je to nepekné znamenie. Kostoly majú mať vždy dvere otvorené, pretože je to znak toho, čím je Cirkev: je vždy otvorená. Cirkev je «povolaná byť vždy otvoreným domom Pána.[...] A to preto, aby sa človek v túžbe nasledovať vnuknutie Ducha pri hľadaní Boha nestretol s chladom zatvorených brán». (tamtiež, 47).

Avšak táto novinka otvorených dverí – pre koho je? Pre pohanov, pretože apoštoli kázali židom, avšak aj pohania prišli klopať na dvere Cirkvi; a táto novinka otvorených dverí pre pohanov rozpúta veľmi oduševnenú kontroverziu. Niektorí židia tvrdia, že pre to, aby boli spasení, je nevyhnutné stať sa židmi

prostredníctvom obriezky a potom prijať krst. Hovoria: «Ak sa nedáte obrezať podľa Mojžišovho predpisu, nemôžete byť spasení» (Sk 14,1), čiže v dôsledku toho nemôžete prijať krst. Najprv židovský obrad a potom krst: toto bolo ich stanovisko. A pre urovanie tejto záležitosti Pavol a Barnabáš konzultujú so snemom apoštolov a starších v Jeruzaleme a koná sa to, čo sa považuje za prvý koncil v dejinách Cirkvi – Jeruzalemský koncil či zhromaždenie, na ktoré odkazuje Pavol v Liste Galat'anom (2,1 - 10).

Čelia veľmi delikátnemu teologickému, duchovnému a disciplinárnemu problému: vzťahu medzi vierou v Krista a zachovávaním Mojžišovho zákona. Rozhodujúcimi sú v priebehu zhromaždenia prejavy Petra a Jakuba – «stĺpov» materskej Cirkvi (porov. Sk 15,7-21, Gal 2,9). Oni pozývajú nenariad'ovať pohanom obriezku, ale žiadať od nich jedine odmietnutie modlárstva a všetkých jeho prejavov. Z diskusie vyplynie spoločná cesta a toto rozhodnutie je schválené tzv. Apoštolským listom zaslaným do Antiochie.

Jeruzalemské zhromaždenie nám ponúka dôležité svetlo ohľadom spôsobu, s akým treba čeliť názorovým rozdielom a hľadať «pravdu v láske» (Ef 4,15). Pripomína nám, že cirkevná metóda na rozriešenie konfliktov sa zakladá na dialógu spočívajúcom v pozornom a trpezlivom načúvaní a v rozlišovaní uskutočnenom vo svetle Ducha. Je to v skutočnosti Duch Svätý, ktorý pomáha prekonať uzavretosti

a napätia a pracuje v srdciach, aby v pravde a dobre dospeli k jednote. Tento text nám pomáha porozumieť synodalite. Je zaujímavé, ako píšu tento list: apoštoli začínajú hovoriac: «Lebo Duch Svätý a my sme usúdili, že...»: Synodalite je vlastná prítomnosť Ducha Svätého, ináč to nie je synodalita, ale hovorňa, parlament, niečo iné...

Poprosme Pána, aby vo všetkých kresťanoch, obzvlášť v biskupoch a kňazoch, posilnil túžbu po spoločenstve a zodpovednosť zaň. Nech nám pomáha žiť dialóg, načúvanie a stretnutie s bratmi vo viere i s tými vzdialenými, aby sme zakúsili a zjavili plodnosť Cirkvi, povolanej byť v každom čase «šťastnou matkou» mnohých detí (porov. Ž 113,9).“

Preložila: Slovenská redakcia VR

30. 10. 2019: Kresťanská viera prichádza do Európy

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Čítajúc Skutky apoštolov, vidíme, ako je Duch Svätý protagonistom misie Cirkvi: to on vedie evanjelizátorov, ukazujúc im cestu, ktorou majú ísť. Vidíme to jasne vo chvíli, keď apoštol Pavol, keď dorazil do Troady, dostal videnie. Istý Macedónec ho prosí: «Prejdi do Macedónska a pomôž nám!» (Sk 16,9).

Ľud Severného Macedónska je na toto hrdý, že Pavol dostal povolanie, aby tam hlásal Ježiša Krista. Dobre si spomínam na ten milý ľud, ktorý ma prijal s veľkou vrúcnosťou: nech si uchovávajú túto vieru, ktorú im hlásal Pavol!

Apoštol neváha a odchádza do Macedónie, v istote, že to sám Boh ho takto posielal. A dostáva sa do Filíp, rímskej «kolónie» (Sk 16,12) ležiacej na ceste Via Egnatia, aby ohlasoval Evanjelium. Pavol sa tam zastavuje na niekoľko dní. Jeho pobyt vo Filípách charakterizujú tri dôležité udalosti, počas troch dní:

1. Evanjelizácia a krst Lýdie a jej rodiny; 2. uväznenie, ktoré podstupuje spolu so Sílasmom, po tom, ako vykonal exorcizmus na otrokyni vykorisťovanej svojimi pánmi; 3. obrátenie a krst svojho žalárniku aj s rodinou. Pozrime sa na tieto tri udalosti v živote Pavla.

Moc Evanjelia smeruje predovšetkým k ženám vo Filipách, osobitne k Lýdii, predavačka purpuru, z mesta Tyatiry, veriacej v Boha, ktorej Pán otvára srdce, «aby pozorne sledovala, čo Pavol hovorí» (Sk 16, 14).

Lýdia prijíma Krista, prijíma krst spolu so svojou rodinou a prijíma tých, ktorí patria Kristovi, hostiac Pavla a Sílasa vo svojom dome. Tu máme svedectvo o tom, ako kresťanstvo dorazilo do Európy: začiatok procesu inkulturácie, ktorý trvá ešte aj dnes. Dorazilo z Macedónie.

Po vrelosti zakúsenej v Lýdiinom dome, sú Pavol a Sílaskonfrontovaní s tvrdosťou väzenia: prechádzajú od útechy tohto obrátenia Lýdie a jej rodiny k neúteche väzenia, kde boli uvrhnutí za to, že oslobodili v Ježišovom mene «akúsi dievčinu, ktorá mala veštekého ducha a veštením prinášala svojim pánom veľký zisk» (Sk 16,16). Jej páni vďaka nej veľa zarábali, táto úbohá otrokyňa veštila. Veštila

budúcnosť, čítala z rúk – ako hovorí jedna pieseň:
„Cigánka, vezmi túto ruku“ – a za to jej ľudia platili.

Aj dnes, drahí bratia a sestry, existujú ľudia, ktorí na toto dávajú peniaze. Pamätám si, že v mojej diecéze, v jednom veľmi veľkom parku, bolo viac než 60 stolíkov, kde sedeli veštcí a veštice, ktorí ti čítali z ruky. A ľudia týmto veciam verili! A platili im.

A toto sa dialo aj v časoch sv. Pavla. Jej páni za odvetu obžalovali Pavla a predviedli apoštolov pred súd s obvinením, že narušujú verejný poriadok.

Čo sa však nestalo? Pavol je vo väzení a počas tohto uväznenia sa udeje jedna prekvapujúca vec. Je v neúteche, no namiesto ponosovania sa Pavol a Sílus spievajú chválospevy Bohu, a táto chvála uvoľňuje moc, ktorá ich oslobodzuje: počas modlitby zemetrasenie zakymáca základmi žalára, dvere sa otvárajú a všetkým sa uvoľňujú putá (porov. Sk 16,25-26). Tak, ako modlitba Turíc, aj táto modlitba v žalári vyvoláva zázračné účinky.

Žalárnik, mysliac si, že väzni sa rozutekali, chcel spáchať samovraždu, pretože strážnici platili vlastným životom, ak nejaký väzeň ušiel. Avšak Pavol naňho kričí: «Neubližuj si, lebo sme tu všetci!» (Sk 16, 27-28). Ten

sa ho teda pýta: «Čo mám robiť, aby som bol spasený?» (v. 30). Odpoveďou je: «Ver v Pána Ježiša a budeš spasený ty aj tvoj dom» (v. 31).

V tomto momente nastane zmena: uprostred noci žalárnik počúva Pánovo slovo spolu so svojou rodinou, prijíma apoštolov, vymýva ich rany – pretože boli palicovaní – a spoločne so svojou rodinou prijíma krst. Potom, «radujúc sa s celým svojím domom, že uveril Bohu» (v. 34), prestiera stôl a pozýva Pavla a Sílasa, aby s nimi zostali.

Je to moment útechy! Uprostred noci tohto anonymného žalárnika žiari Kristovo svetlo a víťazí nad temnotami: putá srdca padajú a v ňom i v jeho rodinných príslušníkoch sa rodí radosť, akú ešte nezažili.

Takto Duch Svätý koná misiu: od začiatku, počnúc od Turíc, je to on, kto je protagonistom misie. A vedie nás vpred, je treba byť vernými povolaniu, ku ktorému nás Duch Svätý vedie. Aby sme niesli Evanjelium.

Vyprosujme si dnes aj my od Ducha Svätého otvorené srdce, cvnímavé na Boha a pohostinné voči bratom, ako bolo to Lýdiino, a smelú vieru, akou bola tá Pavlova a Sílaseva, a aj otvorenosť srdca, akú mal žalárnik,

ktorý sa nechal dotknúť Duchom Svätým.

Preložila: Slovenská redakcia VR

06. 11. 2019: Pavol v aténskom areopágu ako stavitel' mostov

Drahí bratia a sestry, dobrý deň, pokračujeme na našej ceste s knihou Skutkov apoštolov. Po skúškach prežitých vo Filipách, Solúne a Berei, sa Pavol dostáva do Atén, do samotného srdca Grécka (porov. Sk 17,15). Toto mesto, ktoré žilo v tieni starovekej slávy, si napriek politickému úpadku stále udržiavalo kultúrne prvenstvo. Tu sa apoštol „búril v duchu, keď videl, že mesto je oddané modlárstvu“ (Sk 17,16). Tento „úder“ pohanstva ho však nezaženie na útek, ale naopak ho podnieti vytvoriť most pre dialóg s touto kultúrou.

Pavol sa rozhodne s týmto mestom dôverne zoznámiť, a tak začne navštevovať jeho význačné miesta a osoby. Ide do synagógy, symbolu života viery, ide na námestie, symbol občianskeho života, a ide aj do areopágu, symbolu politického a kultúrneho života. Stretá sa so Židmi, s epikurejskými i stoickými filozofmi, a mnohými ďalšími. Stretá sa so všetkými ľuďmi, neuzatvára sa, ide sa porozprávať s každým.

Týmto spôsobom Pavol pozoruje kultúru, pozoruje prostredie Atén na základe toho „kontemplatívneho pohľadu“, ktorý je „schopný objaviť Boha, ktorý býva v

jeho domoch, na jeho uliciach a námestiach“ (Evangelii gaudium, 71). Pavol nehľadí na mesto Atény a na pohanský svet nepriateľsky, ale očami viery. A to nás núti spytovať sa na náš spôsob pohľadu na naše mestá: pozorujeme ich ľahostajne? S pohrdaním? Alebo s vierou, ktorá spoznáva Božie deti uprostred anonymných davov?

Pavol si volí pohľad, ktorý ho podnieti otvoriť priechod medzi Evanjeliom a pohanským svetom. V srdci jednej z najslávnejších inštitúcií starovekého sveta, v areopágu, uskutočňuje mimoriadny príklad inkulturácie posolstva viery: ohlasuje Ježiša Krista uctievačom modiel, a nerobí to útočením na nich, ale tým, že sa stáva „pontifexom, staviteľom mostov“ (Homília v Dome sv. Marty, 8. mája 2013).

Pavol si berie za podnet mestský oltár venovaný „neznámemu bohu“ (Sk 17,23) – bol to oltár s nápisom „Neznámemu bohu“, bez nejakého obrazu, čisto len nápis. Vychádzajúc z tejto „nábožnosti“ voči neznámemu bohu, aby sa empaticky dostal k svojim poslucháčom ohlasuje, že Boh „žije medzi obyvateľmi mesta“ (Evangelii gaudium, 71) a „neskrýva sa tým, ktorí ho hľadajú s úprimným srdcom, aj keď to robia neisto“ (tamtiež). Je to práve táto prítomnosť, ktorú sa Pavol snaží odhaliť: „Čo teda uctieвате, hoci to nepoznáte, to vám ja zvestujem“ (Sk 17,23).

Na odhalenie identity boha, ktorého Aténčania uctievali, vychádza apoštol zo stvorenia, čiže z biblickej viery v Boha Zjavenia, aby dospel až k vykúpeniu a súdu, čiže k samotnému kresťanskému posolstvu. Ukazuje nepomer medzi veľkosťou Stvoriteľa a chrámami postavenými ľuďmi a vysvetľuje, že Stvoriteľ sa vždy necháva hľadať tak, aby ho každý mohol nájsť.

Takýmto spôsobom, podľa krásneho vyjadrenia pápeža Benedikta XVI. „ohlasuje Toho, koho ľudia ignorujú, i keď ho poznajú: Neznámeho-Známeho“ (Benedikt XVI., Stretnutie so svetom kultúry v Kolégiu Bernardins, 12. sept 2008). Potom pozýva všetkých prekonať „časy neznalosti“ a rozhodnúť sa pre obrátenie vzhľadom na blížiaci sa súd. Pavol sa takto dostáva ku kerygme a poukazuje na Krista bez toho, aby ho menoval, definujúc ho ako „muža, ktorého [Boh] na to ustanovil a všetkým osvedčil tým, že ho vzkriesil z mŕtvych“ (Sk 17,31).

A vtom nastáva problém. Pavlovo slovo, ktoré doteraz držalo poslucháčov so zatajeným dychom – pretože to bol zaujímavý objav – našlo úskalie: smrť a vzkriesenie Krista sa zdá byť „bláznovstvom“ (1 Kor 1,23) a vyvoláva opovrhnutie a výsmech. Pavol teda odchádza: zdá sa, že jeho pokus zlyhal, avšak niektorí si

jeho slovo vezmú za svoje a otvoria sa viere. Medzi nimi je muž Dionýz, člen areopágu, a žena Damaris. Aj v Aténach sa Evanjelium uchyťáva a môže sa rozbehnúť v dvojhľase: v hľase mužskom i ženskom!

Prosme i my dnes Ducha Svätého, aby nás naučil stavať mosty ku kultúre, k tým, ktorí neveria alebo majú vierovyznanie odlišné od toho nášho. Vždy stavajme mosty, vždy s podanou rukou, bez agresie. Vyprosujme si od neho schopnosť citlivo inkulturovať posolstvo viery a na tých, ktorí sú v nevedomosti o Kristovi hľadiť kontemplatívnym pohľadom pohnutým láskou, ktorá rozohreje aj tie najtvrdšie srdcia.

Preložila: Slovenská redakcia VR

13. 11. 2019: Domáca cirkev u manželov Akvilu a Priscilly

„Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Táto audiencia sa koná v dvoch skupinách: chorí sú v Aule Pavla VI. – bol som s nimi, pozdravil som ich a požehnal im, je ich asi 250. Sú tam vo väčšom pohodlí, chránení pred dažďom – a my sme tu. Ale oni nás sledujú na veľkej obrazovke. Pozdravme sa, obe skupiny, potleskom.

Skutky apoštolov rozprávajú, že Pavol, ako neúnavný evanjelizátor, po svojom pobyte v Aténach nesie evanjelium ďalej do sveta. Novou etapou jeho misionárskej cesty je Korint, hlavné mesto rímskej provincie Achájsko, obchodného a kozmopolitného mesta vďaka prítomnosti dvoch významných prístavov.

Ako čítame v 18. kapitole Skutkov, Pavol nachádza pohostinnosť u manželského páru Akvilu a Priscilly (alebo Prisky), nútených presťahovať sa z Ríma do Korintu potom, ako cisár Klaudius nariadil vyhnanie Židov (porov. Sk 18,2).

Chcel by som urobiť jednu vsuvku. Židovský ľud si v dejinách veľa vytrpel. Bol vyhánaný, prenasledovaný... A v minulom storočí sme videli mnohé, mnohé krutosti, ktoré židovskému národu urobili a všetci sme boli presvedčení, že už to skončilo. Ale v súčasnosti sa začína tu a tam znovu rodiť zvyk

prenasledovania Židov. Bratia a sestry, toto nie je ani ľudské, ani kresťanské. Židia sú naši bratia! A nemajú byť prenasledovaní. Je to jasné?

Títo manželia [Priscilla a Akvila] dokazujú, že majú srdce plné viery v Boha a štedrosti voči druhým, schopné mať miesto pre tých, ako oni, čo zakúšajú údel cudzincov. Táto ich vnímavosť ich učí nebyť zameranými sami na seba, praktizovať kresťanské umenie pohostinnosti (porov. Rim 12,3; Hebr 13,2) a otvoriť dvere svojho domu, aby prichýlili apoštola Pavla. Takto prijímajú nielen samotného evanjelizátora, ale aj posolstvo, ktoré prináša so sebou: Kristovo evanjelium, ktoré je „Božou mocou na spásu každému, kto verí“ (Rim 1,16). A od toho momentu sa ich dom naplňuje vôňou „živého“ slova (Hebr. 4,12), ktoré oživuje srdcia.

Akvila a Priscilla zdieľajú s Pavlom aj profesijnú činnosť, teda šitie stanov. Pavol si v skutočnosti veľmi cenil manuálnu prácu a dával jej privilegované miesto v kresťanskom svedectve (porov. 1 Kor 4,12), okrem toho, že ju považoval za správny spôsob obživy, aby nebol na príťaž iným (porov. 1 Sol 2,9; 2 Sol 3,8) alebo komunite.

Dom Akvilu a Priscilly v Korinte otvára dvere nielen apoštolovi, ale aj bratom a sestrám v Kristovi. Pavol v skutku môže hovoriť o „komunite, ktorá sa zhromažďuje v ich dome“ (1 Kor 16,19), ktorý sa stáva „domom cirkvi“ - *domus ecclesiae* -, miestom počúvania Božieho slova a slávenia Eucharistie.

Aj dnes v niektorých krajinách, kde nie je náboženská sloboda, kde niet slobody pre kresťanov, kresťania sa zhromažďujú v nejakom dome, trochu ukrytí, aby sa modlili a slávili Eucharistiu. Aj dnes sú takéto domy, takéto rodiny, ktoré sa stávajú chrámom pre Eucharistiu.

Po jeden a pol ročnom pobyte v Korinte Pavol zanecháva toto mesto spolu s Akvilom a Priscillou, ktorí sa zastavujú v Efeze. Aj tam sa ich dom stáva miestom katechézy (porov. Sk 18,26). Nakoniec sa manželský pár vracia do Ríma a budú adresátmi nádhernej chváloreči, ktorú apoštol vkladá do listu Rimanom.

Pavol mal srdce plné vd'aky a v Liste Rimanom o týchto manželoch napísal takto, počúvajte: „Pozdravujte Prisku a Akvilu, mojich spolupracovníkov v Kristovi Ježišovi. Oni nastavili vlastné šije za môj život. Im som nielen ja zaviazaný vd'akou, ale aj všetky cirkvi z pohanov“ (16,3-4). Koľké rodiny v čase prenasledovania riskujú vlastný krk pri poskytovaní úkrytu prenasledovaným! Toto je prvý príklad: rodinné prijatie, aj v drsných momentoch.

Medzi početnými spolupracovníkmi Pavla vynikajú Akvila a Priscilla ako „vzory manželského života zodpovedne zaangažovaného v službe celej kresťanskej komunite“ a pripomínajú nám, že vd'aka viere a evanjelizačnému nasadeniu mnohých laikov, takých ako oni, sa kresťanstvo dostalo až k nám. Totiž „na jeho zakorenenie sa v ľudskej pôde, na jeho živý rozvoj, bolo nevyhnutné úsilie týchto rodín.

Ale pomyslite na to, že kresťanstvo bolo od začiatku hlásané laikmi. Aj vy, laici, ste zodpovední, vďaka vášmu krstu, aby ste niesli vieru ďalej. Bolo to úsilie mnohých rodín, týchto manželov, týchto kresťanských komunít, veriacich laikov, ktorí ponúkli ten „humus“, živnú pôdu pre rast viery.“ (Benedikt XVI., Katechéza 7. feb. 2007). Aká pekná je táto veta pápeža Benedikta XVI: Laici dávajú živnú pôdu pre rast viery.

Poprosme Otca, ktorý si vybral manželov, aby boli „skutočnými živými sochami“ (Ap. exh. *Amoris laetitia*, 11). Myslím, že sú tu prítomní novomanželia: počúvajte aké je vaše povolanie, musíte byť živou sochou – aby vylial svojho Ducha na všetky kresťanské páry, aby podľa vzoru Akvilu a Priscilly vedeli otvárať dvere svojich sŕdc Kristovi a bratom a premieňali svoje domy v domáce cirkvi.

Krásne je toto slovo: domácnosť je domácou cirkvou, kde sa prežíva spoločenstvo a koná sa bohoslužba životom žitým s vierou, nádejou a láskou. Musíme prosiť týchto dvoch svätých, Akvilu a Prisku, aby naučili naše rodiny byť ako oni: domácou cirkvou, kde je živná pôda, aby viera mohla rásť.“

04. 12. 2019: Pavlova služba v Efeze a rozlúčka so staršími

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Putovanie evanjelia do širšieho sveta pokračuje v knihe Skutkov apoštolov bez prestávky a prechádza mestom Efez, pričom ukazuje celý svoj spásny prínos. Vďaka Pavlovi asi dvanásť mužov prijíma krst v Ježišovom mene a zakúša vyliatie Ducha Svätého, ktorý ich znovuzrodzuje (porov. Sk 19,1-7). Prostredníctvom apoštola potom dochádza k rozličným zázrakom: chorí sú uzdravení a posadnutí sú oslobodení (porov. Sk 19,11-12). K tomuto dochádza preto, lebo učeník sa podobá svojmu Majstrovi (porov. Lk 6,40) a sprítomňuje ho komunikujúc bratom ten istý nový život, ktorý od neho prijal.

Božia moc, ktorá prenikla do Efezu strháva masky tomu, kto chce používať meno Ježiš na konanie exorcizmov, no bez toho, že by mal na to duchovnú autoritu (porov. Sk 19, 13-17) a zjavuje slabosť magických praktík. Veľký počet ľudí ich zanecháva a volí si Krista, a takto opúšťajú čarodejníctvo (porov. Sk 19,18-19). Ide o skutočný zvrat pre mesto ako Efez, ktorý bol známym centrom praktizovania mágie! Lukáš

tak zdôrazňuje nezlučiteľnosť viery v Krista a mágie. Ak sa rozhodneš pre Krista, nemôžeš vyhladávať veštcu: viera je dôverujúce odovzdanie sa do rúk dôveryhodného Boha, ktorý sa dáva poznať nie cez okultné praktiky, ale skrze zjavenie a nezištnú lásku.

Možno mi niekto z vás povie: „Ved' áno, ale tieto záležitosti mágie sú minulosťou, dnes, v kresťanskej civilizácii sa to už nedeje.“ Dajte však pozor! Opýtam sa vás: koľkí z vás si chodia dať vyložiť tarot, koľkí z vás si dávajú čítať z dlane veštcami či si dávajú čítať z kariet?

Vo veľkých mestách ešte aj dnes praktikujúci kresťania robia tieto veci. A na otázku: „Ak veríš v Ježiša Krista, ako to, že sa utiekaš k mágii, veštcovi, ku všetkým týmto ľuďom?“ - odpovedajú: „Nuž, ja verím v Ježiša Krista, no pre každý prípad, pre šťastie, idem aj k nim.“ Prosím vás: mágia nie je kresťanská! Tieto veci, ktoré sa robia ako veštenie budúcnosti, na vyveštenie nejakej veci či zmenenie životných situácií, nie sú kresťanské. Kristova milosť ti prináša všetko: modli sa a odovzdaj sa Pánovi.

Šírenie sa Evanjelia v Efeze ničí obchod umelcov so striebrom – a to bol ďalší problém –, tým, ktorí vyrábali sošky bohyně Artemidy (Diany) a urobili si z istej náboženskej praktiky skutočný biznis. Prosím vás, aby ste nad tým premýšľali. Vidiac pokles tejto praktiky,

ktorá im vynášala množstvo peňazí, umelci so striebrom organizujú proti Pavlovi vzburu a kresťania sú obvinení z toho, že privodili krízu skupine remeselníkov, Artemidinej svätyni a kultu tejto bohyně (porov. Sk 19,23-28).

Pavol potom opúšťa Efez mieriac do Jeruzalema a prichádza do Milétu (porov. Sk 20,1-16). Tu si dáva zavolať starších Cirkvi v Efeze – presbyterov, to by znamenalo kňazov –, aby im odovzdal „pastoračné“ odkazy (porov. Sk 20,17-35). Sme už pri posledných momentoch tejto Pavlovej apoštolskej služby a Lukáš nám predstavuje jeho rozlúčkový príhovor, istý druh duchovného testamentu, s ktorým sa apoštol obracia na tých, ktorí po jeho odchode majú viesť komunitu v Efeze.

A toto je jedna z najkrajších stránok knihy Skutkov apoštolov. Poradím vám, aby ste si dnes vzali Bibliu, Nový zákon, 20. kapitolu (Skutkov apoštolov) a prečítali si túto rozlúčku Pavla s efezskými presbytermi, ktorú urobil v Miléte. Takto môžeme porozumieť, ako sa lúči apoštol a aj ako sa dnes majú lúčiť kňazi i ako sa majú lúčiť všetci kresťania. Je to jedna nádherná stať.

V exhortačnej časti Pavol povzbudzuje zodpovedných za komunitu, vediac, že ich vidí posledný krát. A čo im

hovorí? «Dávajte si pozor na seba a na celé stádo». Toto je práca pastiera: bdieť, dávať pozor na seba i na stádo. Pastier musí bdieť, bdieť musí farár, musí byť bdelym, kňazi, biskupi i pápež musia bdieť. Dávať pozor, aby ochránili stádo a tiež bdieť nad sebou, spytovať si svedomie a sledovať si ako naplňajú túto povinnosť bdenia.

«Dávajte si pozor na seba a na celé stádo, v ktorom vás Duch Svätý ustanovil za biskupov, aby ste pásli Božiu Cirkev, ktorú si získal vlastnou krvou» (Sk 20,28) – tak hovorí sv. Pavol. Od biskupov sa vyžaduje čo najväčšia blízkosť stádu, ktoré bolo vykúpené vzácnou Kristovou krvou, i pripravenosť brániť ho pred «vlkmi» (v. 29). Biskupi musia byť ľudu veľmi nablízku, aby ho chránili; nie byť oddelení od ľudu.

Po tom, ako túto úlohu Pavol zveril zodpovedným z Efezu, vkladá ich do Božích rúk a zveruje ich «slovu jeho milosti» (v. 32), kvasu každého rastu a ceste svätosti v Cirkvi, pobádajúc ich pracovať vlastnými rukami, tak ako on, aby neboli na ťarchu druhým, pomáhať slabým a zakúšať, že «blaženejšie je dávať, ako prijímať» (v. 35).

Drahí bratia a sestry, prosme Pána, aby v nás obnovil lásku k Cirkvi a k pokladu viery, ktorý ona chráni, a aby nás všetkých urobil spoluzodpovednými za udržiavanie

stáda, podporujúc v modlitbe pastierov, aby
preukazovali pevnosť a nehu Božského pastiera.

Preložila: Slovenská redakcia VR

11. 12. 2019: Mať medzi sebou mučeníkov je požehnaním od Pána

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Čítame v Skutkoch apoštolov, ako pokračuje putovanie evanjelia po svete a svedectvo sv. Pavla je stále viac poznačené pečaťou utrpenia. Ale toto je niečo, čo sa v Pavlovom živote prebiehajúcim časom stupňuje. Pavol nie je iba evanjelizátor plný zanietenia, nebojácny misionár medzi pohanmi, ktorý dáva život novým kresťanským komunitám, ale je aj trpiacim svedkom Zmŕtvychvstalého (porov. Sk 9,15-16).

Príchod apoštola do Jeruzalema, opísaný v 21. kapitole Skutkov, rozpútava zúrivú nenávisť proti nemu, keď mu vyčítajú: „Ved’ tento bol prenasledovateľom! Nedôverujte mu!“ Ako pre Ježiša, tak aj pre neho bol Jeruzalem mestom s nenávisťným postojom.

Pri návšteve chrámu ho spoznávajú, vyvádzajú von, aby ho zlynčovali a je zachránený na poslednú chvíľu rímskymi vojakmi. Obžalovaný z učenia proti Zákonu a chrámu je uväznený a začína sa jeho putovanie ako väžňa, najprv pred Veľradou, potom pre rímskym

prokurátorom v Cézarei a nakoniec pred kráľom Agrippom. Lukáš upozorňuje na podobnosť medzi Pavlom a Ježišom – obaja nenávidení protivníkmi, verejne obžalovaní a zo strany cisárskych predstaviteľov uznaní za nevinných; a takto je Pavol pridružený k utrpeniu svojho Majstra, a jeho utrpenie sa stáva živým evanjeliom.

Prichádzam z Baziliky sv. Petra, kde som mal prvú rannú audienciu s ukrajinskými pútnikmi z jednej ukrajinskej diecézy. Ako veľmi boli títo ľudia prenasledovaní; koľko trpeli pre evanjelium! Ale odmietli vzdať sa viery. Sú príkladom. Dnes vo svete, v Európe, je toľko kresťanov prenasledovaných a dávajú život za svoju vieru, alebo sú prenasledovaní „v bielych rukavičkách“, čo znamená, že sú odstavovaní bokom, odsúvaní na okraj... Mučeníctvo je ovzdušie života kresťana, kresťanskej komunity. Stále tu budú mučeníci medzi nami: a toto je znakom, že kráčame po Ježišovej ceste. Je to požehnanie Pána, že sa v Božom ľude nájde niekto, kto vydáva toto svedectvo mučeníctva.

Pavol je predvolaný, aby sa obhájl pred obžalobami, a nakoniec v prítomnosti kráľa Agrippu II. sa jeho obhajoba premení v účinné svedectvo viery (porov. Sk 26,1-23).

Potom Pavol rozpráva o vlastnom obrátení: Zmŕtvychvstalý Kristus ho urobil kresťanom a zveril mu poslanie medzi ľuďmi, «aby sa od tmy obrátili k svetlu a od satanovej moci k Bohu, a tak dosiahli odpustenie hriechov a podiel medzi posvätenými vierou» v Krista (Sk 26,18). Pavol poslúchol toto poverenie a neurobil iné, než že poukázal ako proroci a Mojžiš predpovedali to, čo on teraz ohlasuje: «že Mesiáš bude trpieť a že ako prvý vstane z mŕtvych a zvestuje svetlo ľudu i pohanom» (v. 23). Zanietené Pavlovo svedectvo sa dotklo srdca kráľa Agrippu, ktorému chýba len rozhodný krok. A kráľ hovorí takto: «Bezmála by si ma presvedčil, aby som sa stal kresťanom» (v. 28). Pavla prehlásia za nevinného, ale nemôže byť prepustený, pretože sa odvolal na cisára. Takto pokračuje nezadržateľná cesta Božieho slova do Ríma. Pavol, spútaný okovami, skončí tu, v Ríme.

Od tejto chvíle je tu obraz Pavla ako väzňa, ktorého okovy sú znakom jeho vernosti evanjeliu a svedectva o Zmŕtvychvstalom.

Okovy sú zaiste pokorujúcou skúškou pre apoštola, ktorý sa pred očami sveta zdá byť «zločincom» (2 Tim 2,9). Ale jeho láska ku Kristovi je taká silná, že aj tieto okovy vníma očami viery; tej viery, ktorá pre Pavla nie je «nejakou teóriou, názorom o Bohu a svete», ale «výsledkom pôsobenia Božej lásky na jeho srdce, [...], je

to láska k Ježišovi Kristovi» (Benedikt XVI., Homília pri príležitosti roku sv. Pavla, 28. jún 2008).

Drahí bratia a sestry, Pavol nás učí vytrvalosti v skúške a schopnosti vnímať všetko očami viery. Poprosme dnes Pána na príhovor apoštola Pavla, aby oživil našu vieru a pomohol nám byť až do najhlbších dôsledkov vernými nášmu povolaniu kresťanov, Pánových učeníkov, misionárov.

Preložila: Slovenská redakcia VR

08. 01. 2020: Skúška stroskotania: Božia záchrana a pohostinnosť Maľtanov

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Kniha Skutkov apoštolov v záverečnej časti hovorí, že evanjelium napreduje vo svojom šírení nielen po zemi, ale aj po mori, na lodi, ktorá vieze Pavla ako väzňa z Cézarey do Ríma (porov. Sk 27,1-28,16), do srdca ríše, aby sa splnilo slovo Vzkrieseného: „Budete mi svedkami [...] až po samý kraj zeme“ (Sk 1,8). Čítajte knihu Skutkov apoštolov a uvidíte ako evanjelium mocou Ducha Svätého prichádza ku všetkým národom, stáva sa univerzálnym. Vezmite ju do rúk, prečítajte si ju.

Plavba sa stretáva od začiatku s nepriaznivými podmienkami. Cesta sa stáva nebezpečnou. Pavol radí nepokračovať v plavbe, ale stotník mu nedá za pravdu a verí kormidelníkovi a majiteľovi lode. Cesta pokračuje a spustí sa taký búrlivý vietor, že posádka stráca kontrolu a necháva loď voľne unášať.

Keď sa už smrť zdá byť blízko a všetkých sa zmocňuje beznádej, zasahuje Pavol a uistíuje spoločníkov slovami, ktoré sme počuli: *„Tejto noci zastal pri mne anjel toho Boha, ktorému patrím a slúžim, a povedal: «Neboj sa, Pavol! Musíš stáť pred cisárom a Boh ti daroval všetkých, čo sa s tebou plavia»“* (Sk 27,23-24), teba a tvojich spoločníkov. Aj v čase skúšky Pavol neváha byť

ochrancom života druhých a oživovateľom ich nádeje.

Lukáš nám ukazuje, že plán, ktorý vedie Pavla do Ríma, udržiava v bezpečí nielen samého apoštola, ale aj jeho spoločníkov na ceste a stroskotanie sa mení z nešťastnej situácie na blahodarnú príležitosť k ohlasovaniu evanjelia.

Po stroskotaní nasleduje vystúpenie na breh ostrova Malta, ktorého obyvatelia preukazujú starostlivé prijatie. Maltania sú statoční, sú mierni, sú pohostinní, už od tých dôb. Prší a je chladno a oni zapalujú vatru, aby zaistili stroskotancom trochu tepla a úľavy.

Aj tu sa Pavol, ozajstný učeník Krista, dáva do služby, aby udržoval oheň s niekoľkými konármi, ktoré zbiera. Ako to robí, uhryzne ho zmija, ale neutrpí žiadnu škodu. Ľudia pri pohľade na to hovoria: „Nuž tento musí byť veľký zločinec, pretože sa zachráni pred stroskotaním a skončí uhryznutý zmijou!“ Očakávali moment, keď padne mŕtvy, avšak on neutrpí žiadnu škodu. Situácia sa vzápätí otáča tak, že namiesto zločince ho majú za božstvo.

V skutočnosti toto dobrodenie pochádza od Zmŕtvychvstalého Pána, ktorý mu pomáha, podľa prísľubu daného pred vystúpením do neba a adresovaného veriacim: „Hady budú brať do rúk, a ak niečo smrtonosné vypijú, neuškodí im; na chorých budú vkladať ruky a tí ozdravejú“ (Mk 16,18). Dejiny hovoria, že odvtedy na Malte niet zmijí: toto je Božie požehnanie za pohostinnosť tohto tak dobrosrdečného ľudu.

Vskutku, pobyt na Malte sa stáva pre Pavla priaznivou príležitosťou, aby tomu slovu, ktoré ohlasuje, dal stelesnenie, a vykonáva tak službu spoločenstva v uzdravovaní chorých. A toto je zákon evanjelia: keď veriaci zakúsi spásu, nenechá si ju pre seba, ale ju dáva do obehu.

„Dobro má vždy tendenciu šíriť sa. Každá autentická skúsenosť pravdy a krásy chce rásť a každý človek, ktorý prežíva hlboké oslobodenie, získava väčšiu citlivosť na potreby druhých.“ (Ap. exhortácia *Evangelii gaudium*, 9). Taký kresťan, ktorý si prešiel skúškami, sa určite môže viac priblížiť tým, ktorí trpia, pretože vie, čo je utrpenie a jeho srdce sa otvára a je citlivé v solidarite s druhými.

Pavol nás učí prežívať skúšky primknutím sa ku Kristovi, aby sme dozreli v „presvedčení, že Boh dokáže konať za každých okolností aj uprostred zdanlivého zlyhania“, a v istote, že „kto sa z lásky ponúkne a daruje sa Bohu, určite prinesie úrodu“ (tamtiež, 279). Láska je vždy plodná, láska k Bohu je vždy plodnou, a ak sa necháš uchopiť Pánom a dostaneš dary od Pána, toto ťa povedie k ich rozdávaniu ďalším. Božia láska sa vždy šíri ďalej.

Poprosme dnes Pána, aby nám pomáhal prežívať každú skúšku posilňovaním energiou viery, a byť citlivými k toľkým stroskotancom dejín, ktorí pristávajú vyčerpaní na našich brehoch, aby sme aj my vedeli prijať ich s tou bratskou láskou, ktorá pochádza zo stretnutia s Ježišom. Toto je to, čo zachraňuje od chladu

ľahostajnosti a neľudskosti.

(Preklad: Slovenská redakcia VR)

15. 01. 2020: „Pavol prijímal všetkých, čo k nemu prichádzali, ohlasoval Božie kráľovstvo ... so všetkou odvahou a bez prekážky.“

Drahí bratia a sestry! Dnes uzavrieme katechézy o Skutkoch apoštolov poslednou misionárskou etapou sv. Pavla, ktorou je Rím (porov. Sk 28,14).

Pavlovo cestovanie, ktoré je plne totožné s cestou evanjelia, je dôkazom toho, že cesty ľudí, ak sú prežívané vo viere, sa môžu stať priestorom, ktorým prechádza Božia spása skrze Slovo viery, ktoré je činným kvasom v dejinách, schopným transformovať situácie a otvárať stále nové cesty.

S príchodom Pavla do srdca ríše sa končí rozprávanie Skutkov apoštolov, ktoré sa neuzatvára umučením Pavla, ale bohatou sejbou Slova. Koniec Lukášovho rozprávania sústredeného na cestu šírenia sa Evanjelia do sveta, obsahuje a rekapituluje celý dynamizmus Božieho slova, nezadržateľného Slova, ktoré chce bežať, aby všetkým oznámilo spásu.

V Ríme Pavol stretá predovšetkým svojich bratov v Kristovi, ktorí ho prijímajú a dodávajú mu odvahu (porov. Sk 28,15), a ktorých vreľá pohostinnosť dáva najavo, ako veľmi očakávaný a želaný bol jeho príchod.

Potom dostáva povolenie bývať samostatne pod dozorom vojenskej stráže, bol teda v domácom väzení s vojakom, čo ho strážil. Napriek svojmu postaveniu väžňa sa Pavol môže stretnúť s významnými Židmi, aby vysvetlil, ako to, že bol donútený odvolať sa na cisára, a tiež aby im hovoril o Božom kráľovstve. Snaží sa ich presvedčiť o Ježišovi, vychádzajúc z Písiem a ukazujúc na nadväznosť Kristovej novosti na „nádej Izraela“ (Sk 28,20). Pavol sa považuje do hĺbky za žida a v Evanjeliu, ktoré hlása, čiže v ohlasovaní Kristovej smrti a zmŕtvychvstania, vidí naplnenie prísľubov daných vyvolenému ľudu.

Po tomto prvom neformálnom stretnutí, pri ktorom nachádza u Židov porozumenie, nasleduje stretnutie oficiálnejšie, pri ktorom počas celého dňa Pavol ohlasuje Božie kráľovstvo a snaží sa otvoriť svojich poslucháčov pre vieru v Krista, vychádzajúc „z Mojžišovho zákona a z Prorokov“ (Sk 28,23). Keďže nie všetci sú presvedčení, odsudzuje tvrdosť srdca Božieho ľudu, príčinu jeho odsúdenia (porov. Iz 6,9-10) a oslavuje s nadšením spásu národov, ktorí sa naopak ukázali vnímaví voči Bohu a schopní počúvať Slovo evanjelia života (porov. Sk 28,28).

V tomto bode rozprávania Lukáš uzatvára svoje dielo tým, že nám ukazuje nie Pavlovu smrť, ale dynamizmus jeho ohlasovania, slova, ktoré „nie je spútané“ (2 Tim 2,9) – Pavol nemá slobodu pohybu, ale má slobodu rozprávať, pretože Slovo nie je spútané – je to slovo pripravené na rozsievanie plnými priehrstami

apoštola. Pavol to koná „so všetkou odvahou a bez prekážky“ (Sk 28,31) v dome, kde prijíma všetkých, čo chcú prijať ohlasovanie Božieho kráľovstva a spoznať Krista. Tento dom otvorený všetkým hľadajúcim srdciam je obrazom Cirkvi, ktorá i keď prenasledovaná, nepochopená a spútaná, sa nikdy neunaví prijímať s materským srdcom každého muža a každú ženu, aby im ohlasovala Otcovu lásku, zviditeľnenú v Ježišovi.

Drahí bratia a sestry, na konci tejto cesty prežitej spoločne pri sledovaní putovania Evanjelia do šíreho sveta, nech Duch Svätý oživí v každom z nás povolanie byť odvážnymi a radostnými evanjelizátormi. Nech aj nás, tak ako Pavla, urobí schopnými naplniť naše domovy Evanjeliom a urobiť z nich bratské večeradlá na prijatie živého Krista, ktorý „nám prichádza v ústrety v každom človeku a v každom čase“ (porov. 2. *adventná prefácia*).

(Preklad: Slovenská redakcia VR)